

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

MAJ 2019

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh:

Končna redakcija: 10. 6. 2019

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja Nab Huš

Delovodnik, statistika: Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za maj 2019

Po številu so izstopali odzivi na volilne oddaje na Televiziji Slovenija, komentiranje izbora pesmi Evrovizije in ukinitvev komentarjev pod članki na starem portalu rtvslo.si. Gledalci in uporabniki so prejeli podrobna pojasnila.

Varuhinja je v obravnavi odzivov na majski oddaji Odkrito in Intervju o primeru Novič uredništvu Informativnega programa priporočila takšno načrtovanje programskih vsebin, da bodo osvetljene vse plati te kompleksne, kontroverzne, več let trajajoče in pravno še nedokončane zadeve. Da bi si gledalci mnenje lahko oblikovali sami, je potrebna odgovorna obravnava, to pa pomeni: natančna, vsestranska in celovita.

Služba za prevajanje je analizirala pritožbo glede uporabljenega izrazja v dokumentarnem filmu o Spolnih sužnjah v katoliški cerkvi, služba za programski kontroling delež predvajanih evropskih in ameriških filmov, v TV-produkciji so opravili meritve glede križanja govora in glasbe v dveh dokumentarcih, vodstvo Radia Slovenija pa je pojasnilo, zakaj v časopisih niso objavljeni natančni radijski sporedi.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Evropske volitve: kdo je in kdo ni vabljen v soočenja	5
Detektor: problematična klasifikacija netočnosti.....	5
Predvolilno izobraževanje občinstva	7
Zakaj ni bilo vzporednih volitev?	8
Neparlamentarne stranke pred in med volilno kampanjo	9
Odmevi: o novinarstvu in »drhali«	10
Nevladniki in okoljevarstveno dovoljenje	11
9. maj in osvoboditev Ljubljane.....	14
Kdo je lahko primeren sogovornik?.....	14
O vlogi Rusije v kibernetičnih vpadih	15
Odkrito o pritiskih v pravosodju	16
Intervju o osebnosti ali o nedokončanem procesu?	18
Poročanje o spolnih zlorabah v RKC	19
Mnenje o oddaji Studio City	21
Tudi nekaj pohval	22
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	22
Sami ameriški filmi! Pa so res?	22
O kakovosti risanke Govoreči Tom	23
Pričevalci: kdaj in kje so ponovitve?.....	23
Sporen prevod v dokumentarcu o spolnih sužnjah v RKC?	24
O navzkrižju med zapisanim in povedanim	25
Pohvali!.....	25
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	26
Komentiranje evrovizijskih večerov.....	26
EMA in Evrovizija: koliko staneta?.....	27
Verodostojnost odgovorov v oddaji Vem.....	27
Kritika razvedrila in glasbe.....	28
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	28
Triatlon in lokostrelstvo: prezrti športni panoga?.....	28
Hokej: hočemo več, neposredno in brez oglasov!	29
Nogomet: kdo komentira in vsebina komentarjev.....	31
V. PROGRAM PLUS.....	32
Kje je Prava ideja?	32
Kritika oddaje Od blizu	32

VI.	SPLOŠNO.....	33
	Ponovitve med poletjem	33
	TV SLO2 in TV SLO3: koliko staneta in zakaj ju ne ukinite?	34
	Prvomajski prazniki premalo praznični.....	35
	Ljubljanoцентриčna grafična ozadja?.....	35
	Tetovaže na televiziji	36
	RADIO SLOVENIJA.....	37
I.	RADIO PRVI	37
	Studio ob 17ih o razmerah v Avstriji	37
	Oddaja Morje in mi na spletni strani.....	38
II.	VAL 202.....	39
	O čem govori popevka tedna?.....	39
III.	SPLOŠNO.....	39
	Radijskega sporeda ni v časopisih	39
	MMC.....	41
I.	VSEBINA.....	41
	30. obletnica Majniške deklaracije	41
	Neprimerni komentarji ob nesreči v Rusiji	41
	Kakšna sme biti profilna slika?	42
	Kje so informacije o rekreativnih dogodkih?.....	42
	Kako se osvežujejo podatki o temperaturah.....	43
II.	STORITVE	43
	Novi portal MMC in konec komentiranja na starem.....	43
	Še kar težave pri registraciji.....	45
	Kaj hrani arhiv oddaj in koliko časa?	45
	Objava pravega imena namesto uporabniškega.....	46
	RTV SLOVENIJA	47
I.	JEZIKOVNA KULTURA.....	47
	Neustrezne ali neprimerne besede, izgovorjava, sopomenke	47
II.	RTV PRISPEVEK	47
	Zakaj moramo operaterjem plačevati za RTV SLO?	47
III.	TEHNIČNE ZADEVE.....	48
	Gledamo, a ne slišimo (in ne razumemo).....	48
IV.	VARUHINJA	50
	Odziv na priporočila ob pripravi PPN	50
	Predstavitve letnega poročila.....	50
	Varuhinja na konferenci CIRCUM Regional v Novem Sadu	50
	Komisija za vsebine, namenjene Slovcem v sosednjih državah	51

PRILOGA.....	52
Priloga 1: Analiza prazničnega televizijskega programa.....	52
STATISTIKA.....	56

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Evropske volitve: kdo je in kdo ni vabljen v soočenja

Več vprašanj je bilo glede predvolilnih soočenj: kdo je povabljen in kako so kandidati razporejeni v posamezne oddaje. Gledalec **M. M.** se je denimo po prvem soočenju 9. maja pritožil, ker v studiu ni bilo kandidata stranke Domovinska liga.

»Zanima me, zakaj? Stranka je na seznamu kandidatov za volitve, torej bi kot gledalec pričakoval, da imam možnost dobiti odgovore VSEH, ki kandidirajo na volitvah, saj si le tako lahko ustvarim mnenje o strankah, kandidatih in njihovem programu.«

Varuhinja je pojasnila, da bo kandidat sodeloval v soočenju za neparlamentarne stranke. Vsem zainteresiranim je posredovala podrobnejše pojasnilo odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič** o spremljanju kampanje pred evropskimi volitvami:

»Soočenja smo v Informativnem programu Televizije Slovenija oblikovali v skladu z 12. členom Zakona o RTV Slovenija. Podobno so bila zastavljena tudi soočenja pred zadnjimi volitvami poslancev v Evropski parlament pred petimi leti, ko smo pripravili tri soočenja: dve za parlamentarne in eno za neparlamentarne stranke. Letos pripravljamo več soočenj, in sicer pet: tri za parlamentarne in dve za neparlamentarne stranke.

Več o tem smo zapisali v sporočilu za javnost: <https://www.rtvlo.si/rtv/za-medije/sporocila-za-javnost/kako-bomo-spremljali-in-pokrivali-volitve-v-evropski-parlament-na-rtv-slovenija/485824>.

Od sprejetja Zakona o RTV Slovenija je skladno s tem zakonom jasno opredeljena tudi definicija parlamentarnih in neparlamentarnih strank.

Pravila o izrabi programskega časa med kampanjo pred evropskimi volitvami v RTV-programih so bila javno objavljena 28. 2. 2019 in so povsem v skladu s poglavjem II in členov 1, 2, 3, in 4, na podlagi teh pravil so zasnovana tudi naša soočenja. Pravila se dostopna na spletni povezavi Pravila za izrabo programskega časa za predstavitev kandidatnih list oziroma kandidat in kandidatov za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament.

Volilna kampanja se je v RTV-programih začela 6. maja 2019. Pravila ne urejajo objavljanja dnevnih novic in poročil o kampanji; za te veljajo še vedno uredniška merila in profesionalni standardi, tako kot pred kampanjo.

Teh meril in standardov se tudi sicer držimo pri našem novinarskem in uredniškem delu, pri čemer smo vseskozi pod drobnogledom in v službi javnosti.«

Detektor: problematična klasifikacija netočnosti

Dva vsebinska odziva sta prispela na projekt Detektor, s katerim je ekipa Informativnega programa TV Slovenija opozarjala na netočnosti, izrečene v predvolilnih soočenjih. Preverjali so, kako natančni, resnicoljubni in poznavalski so kandidati, ko komentirajo ključne izzive evropske prihodnosti. Ugotovitve je predstavljala novinarka Erika Žnidaršič v večerni informativni oddaji Odmevi (po

vsakokratni volilni oddaji). V obeh odzivih sta pritožnika problematizirala klasifikacijo netočnosti.
Primer pisma **M. L.**:

»Klasifikacije odgovorov (resnica, ..neresnica..) so popolnoma poljubne in morebiti politično motivirane.

G.Zver - okrog 1/4 in okrog 1/3 - običajna toleranca pri takšni opredelitvi je +/- 10%; napaka je torej pri prvi oceni med 33,1% in 62,7% in pri drugi med 35% in 65%; dobil je oceno delna resnica.

Ga. Tomič - 120 mio - pod pragom revščine je napaka 41%, pri tveganju revščine pa 6%; dobila je oceno neresnično, čeprav je napaka manjša kot pri prvem.

Ga. Fajon - "nekaj več kot"700 - "Fran" za več kot navaja: "izraža nedoločeno večje število ...",običajno to razumemo več kot toliko, a z neko omejitvijo (n.pr: 25%); za podatek, objavljen aprila letos je to povsem točen podatek (med 701 in 875), za podatek iz začetka maja pa je ta napaka 27%, torej manj kot pri prvem, a je dobila oceno neresnično.

G. Perič - migrantov je bilo več kot 500.000 - ta podatek drži, saj so bile ocene konec 2015 in v 2016 dejansko takšne, 360.000 je podatek policije, a ne zajema neevidentiranih migrantov; tudi po vaši interpretaciji bi bila napaka 39%, kar je manj kot pri prvem.

Ni bilo incidentov - "Fran" za incident navaja: "prekoračenje dovoljenega v ravnanju ali vedenju" in kot sinonim navaja "izgred". Dejansko je prišlo do nenamernega dogodka (takšna je interpretacija po "Franu" in po SSKJ), izjava je torej pravilna. Za dve pravilni izjavi je dobil oceno "neresnično".

Toplo priporočam, da se prizadetim opravičite, klasifikaciji odgovorov pa odpoveste, ker je (če sem optimist) ne morete dokazati, če sem pesimist, pa ....«

Urednica **Manica J. Ambrožič** je skupaj z veččlansko ekipo **Detektorja** pripravila konkretne odgovore na pomisleke:

» Seznam klasifikacij je bil uredniško določen, vseeno pa pošiljam pojasnilo glede konkretnih očitkov.

Pri oceni "neresnica" pri odgovoru Violete Tomić je poleg napačnih številčnih podatkov potrebno upoštevati tudi to, da je Tomičeva na konkretno vprašanje, ali se stopnja revščine povečuje ali zmanjšuje, konkretno odgovorila, da se povečuje. In to ne drži. Revščina se ne povečuje, ampak zmanjšuje, število revnih pa je v izjavi povečala za 35 milijonov, kar je za 41 %.

Odgovor Milana Zver je dobil klasifikacijo "delna resnica", ker je bil kontekst njegovega odgovora pravilen, zmotil se je namreč le pri oceni odstotka revnih, ob upoštevanju skupnega podatka za revščino in socialno izključenost pa je bila njegova izjava točna.

Statistično izračunavanje je le delno prispevalo h klasifikaciji, saj je potrebno upoštevati širši kontekst odgovora. Vaša ocena bi držala, če Tomičeva ne bi konkretno dejala, da se stopnja revščine povečuje.

Odgovor Tanje Fajon naj bi neopravičeno dobil oceno "neresnično", ker da "nekaj več kot 700," lahko pomeni tudi 1111. Od politikov, ki operirajo s številkami, pričakujemo bolj natančne odgovore. Za primerjavo: verjetno bi za neresnico ocenili tudi izjavo kandidata za evropskega poslanca, da ima evropski parlament nekaj čez 600 poslancev. Kot trdite, Fran

navaja, da nekaj več izraža nedoločeno večje število, a se s tako nenatančnimi podatki pri politikih, ki poznajo tematiko, ne moremo zadovoljiti. Fran pa tudi ne postavlja omejitve 25 odstotkov, to je vaša arbitrarna ocena, s katero se zaradi navedenega težko strinjamo.

Tanja Fajon je uporabila podatke do konca marca, to smo tudi povedali, gledalcem pa smo s tem sporočili, da je uporabljala stare podatke.

Gregor Perič je omenjal "povabilo" predstavnice EPP, to je bilo leta 2015 in takrat je v Slovenijo po uradnih podatkih policije vstopilo 360 tisoč migrantov.

Od leta 2015 do konca leta 2018 je bilo po uradnih podatkih policije približno 470 tisoč nezakonitih prehodov meje.

Če govorimo o neevidentiranih migrantih pa, kot pove že sam izraz, težko govorimo o številki, če jih nismo evidentirali in tak podatek lahko služi politični manipulaciji.

Incident je po Franu najprej in tudi "nepričakovan, neprijeten dogodek, ki prekine normalen potek kakega dejanja, dela".

Pri zažigu več šotorov v sprejemnem centru je šlo torej točno za to. Za incident.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Odgovorom težko kar koli dodam, razen morda splošno pojasnilo, da gre za novejšo novinarsko smer preverjanja podatkov (t. i. fact-checking), v kateri novinarji ter ponekod nevladne ali strokovne ekipe bdijo nad točnostjo izrečenega v javnih razpravah. Najtrši oreh v tovrstnih ugotavljanjih točnosti podatkov je, da v javnih nastopih ne gre za kviz, kjer je možen le en odgovor, ampak je treba ugotavljati tudi, v kakšnem kontekstu je bil uporabljen določen podatek. V poplavi informacij smo pogosto priče iztrganemu navajanju dejstev (poldejstev, približkov, posploševanj ali pretiravanj), ki ustrezajo govorniku, ko z njimi podkrepi razlago nekega dogodka, dogajanja, pojava. Od tod do lažne novice je velikokrat le še korak. Zato se od sodelujočih v javnem (političnem) življenju tembolj upravičeno pričakuje, da številke in dejstva navajajo natančno, s poudarjeno odgovornostjo do javno izrečene besede.

Lahko se strinjam s pomislekom, da bi bila lahko klasifikacija tudi drugačna. Tudi tuje prakse so dokaj različne. V nekaterih ameriških medijih denimo izrečeno delijo le na laž in resnico. Menim, da se pri takšni bipolarnosti še prej pripeti napaka ali celo krivica.

Menim, da je mehanizem preverjanja dejstev (Detektor) dosegel svoj namen, saj so v zadnjih soočenjih kandidati za evropske poslance bistveno previdneje izrekli trditve.«

Predvolilno izobraževanje občinstva

Varuhinja je prejela predlog **I. L.**, da bi javni medijski servis storil več za predvolilno izobraževanje gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin.

»Pred nami so EU volitve. Kaj ko bi zadnja dva ali 3 dneve pred volitvami v najbolj gledani oddaji (ne na Dobro jutro, takrat so premnogi gledalci v SLUŽBI) zvečer, namenili kakšni 2 minutki pojasnili ljudem, kako voliti v izogib neveljavnosti. Torej kar v TV Dnevniku. Dilem je kar nekaj:

-ali je treba številko pri politični stranki zares **OBKROŽITI**, tako kot piše na glasovnici? Je veljavno, če nekdo naredi kvadrat, pravokotnik ali križec? Volilni odbori različno presojujejo te »nekroge«.

-ali je dovolj in je glasovnica VELJAVNA, če obkrožiš le številko pred konkretno fizično osebo? Torej je glas šel avtomatično tisti stranki, kateri ta oseba pripada? In obenem je bil dan preferenčni glas tej osebi??? Ali pa je glasovnica neveljavna.

-Razbliniti je treba tudi to, da obkrožiš eno stranko, osebo pa obkrožiš pri neki drugi stranki. Eni tako delajo, vem iz prakse, pa ne iz žlehtnobe, ampak nevednosti. Glasovnica je neveljavna, ampak to volilec ne ve.

-Pa še kaj bi se našlo. Ta trenutek se ne spomnim. Ampak spomnil bi se pa zagotovo kakšen strokovnjak iz Državne volilne komisije. Naprosite ga, da pripravi kratko obrazložitev in predvajajte 2x ali 3x pred volitvami. Tudi v bodoče, ko bodo državne in lokalne volitve.«

Varuhinja je predlog posredovala pristojnim urednikom, ki so že načrtovali tovrstne vsebine.

»Kot ste zagotovo opazili, so posebne oddaje, posvečene volilnim pravilom in glasovalnim posebnostim v evropskih volitvah v dneh pred volilno nedeljo posvetili na Prvem programu Radia Slovenija, v Dnevniku Televizije Slovenija, kakor tudi v oddaji Dobro jutro. Veliko koristnih informacij je bilo objavljenih tudi na www.rtv slo.si ter v drugih radijskih in televizijskih programih RTV Slovenija.

Upam, da so bile te vsebine koristne. Tudi sama opazim, da novinarji včasih neupravičeno verjamemo, da vsi o vsemu že vse vedo in da je nenehno pojasnjevanje istih pravil nepotrebno tratenje programskega časa. Zelo verjetno to drži za novinarje, ki podrobno spremljajo volitve, ne pa tudi nujno za volilne upravičence, ki se s to tematiko srečajo le takrat, ko je treba na volišče.«

Zakaj ni bilo vzporednih volitev?

Gledalci so v telefonskih sporočilih negodovali, ker na volilno nedeljo vse do 23. ure niso vedeli ničesar o volji slovenskih volivcev. Gledalka **J. N.** je vprašala, zakaj ni bilo vzporednih volitev.

»Kot slišim, smo ena redkih držav brez vzporednih volitev. Težko me boste prepričali, da je edini razlog denar. In sedaj že 3 ure razpravljajo brez podatkov in čakamo 23. uro.«

Odgovor pomočnika generalnega direktorja RTV Slovenija za programske zadeve **Gorazd Slak**:

»Vsake volitve, kjer ljudstvo dobi priložnost in odgovornost, da z glasovanjem izbere svoje predstavnike, so praznik demokracije. Tudi tokrat je bilo tako, v Sloveniji v dveh letih že četrtič (predsedniške 2017, državnozbornske 2018, lokalne 2018, evropske 2019).

Tudi za evropske volitve smo, tako kot pri ostalih volitvah, tehtali zmožnost, da naročimo (in plačamo) vzporedne volitve. Povezali smo se z drugimi televizijami in mediji, da bi skupaj nastopili na trgu in s tem delili velike stroške, ki jih imajo zaradi svoje kompleksnosti in obsežnosti vzporedne volitve. Nobena druga televizija ni izkazala interesa za sodelovanje, kar pomeni, da bi morala RTV Slovenija nositi celoten strošek.

In celoten strošek kvalitetnih in kredibilnih vzporednih volitev bi bil preko 50.000 EUR. V javnosti so se pojavljale nižje številke, ki pa so se nanašale na "inovativne" metode izvajanja anket. Na RTV Slovenija smo pri predsedniških volitvah leta 2017 zaupali v inovativno metodo meritve in dobili škandalozno nepravilne rezultate, ki so prizadeli kredibilnost našega poročanja na tisti večer. Zato v inovativne metode, ki dajo napačne rezultate (včasih pa sploh ne dajo rezultatov), ne nameravamo več investirati.

Namesto rezultatov vzporednih volitev smo dejansko sporočili rezultate (tako kot ostali slovenski mediji) šele ob 23.00 in ne ob 19.00. Smo pa zato kot edini v Sloveniji, pripravili poročanje o evropskih volitvah iz celotne Evrope. Naši dopisniki so se javljali iz Bruslja, Londona, Rima, Dunaja, Budimpešte, Beograda in Berlina. Pripravili smo več ur kvalitetnega televizijskega in radijskega programa, z analizo predvolilne kampanje, stanja v EU, morebitnih posledic in tudi rezultati vzporednih volitev v drugih državah.

In ko smo ravno pri drugih državah: vzporednih volitev poleg Slovenije niso izvedli še v 10 državah EU. V 17 državah pa so jih v sodelovanju pripravile medijske hiše komercialnega in javnega značaja. In si tako delile zelo velike stroške. Morda bi v času, ko na RTV Slovenija gledamo res na vsak euro, ko smo zaradi velikih problemov zaradi naraščajočih stroškov dela za pripravo programov zaprosili za povečanje prispevka, kdo presodil, da je 50.000 EUR neupravičen strošek.

Bi imel prav? Morda. Tako kot imajo prav tisti, ki trdijo, da bi vzporedne volitve morale biti. Na RTV Slovenija smo temeljito pretehtali obe možnosti in se odločili, da pripravimo za gledalce kvaliteten, informirajoč, obsežen program, informacijo o zmagovalcu pa smo vsi skupaj morali počakati 4 ure.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Kot gledalka obžalujem, ker tokrat ni bilo vzporednih volitev, ki med drugim pomagajo tudi v kasnejših analizah razpoloženja volilnega telesa oz. kako so se volivci odločali glede na demografsko strukturo (spol, starost, poklic), geografijo in siceršnje strankarske preference. Obenem pa razumem argumente, zaradi katerih se je vodstvo tokrat odločilo, da vzporednih volitev ne bo.

Kot varuhinja dodajam še splošno pojasnilo, da RTV Slovenija nima uslužbencev, ki bi bili kvalificirani za opravljanje tako zahtevnih javnomnenjskih raziskav, zato izvajalce izbere z javnim razpisom. Kot nekdanja vodja volilnih projektov na TV Slovenija, ki sem večkrat sodelovala tudi v postopkih naročil vzporednih volitev ter dogovarjanjih glede pogojev, prikaza in interpretacije podatkov, lahko zapišem, da gre tudi za zelo zahtevno delo za novinarje, urednike in celotno podporno osebje, od grafikov naprej.«

Gledalka se je zahvalila za »obširen in poglobljen odgovor« in dodala:

»Razumem in tudi prav je, da tehtate in smotrno porablajte RTV prispevek. Glede povišanja RTV prispevka pa bi se morali vprašati, pri kakšni višini le tega, denar ne bi bil več vprašljiv in bi bila odločitev vaše oz. pravzaprav naše RTV hiše, da bo za vsake domače in evropske volitve pripravila vzporedne volitve. Morda bi bil lahko to prispevek za višjo udeležbo.

Morda še razmislek: tudi 4 ure programa je verjetno nekaj stalo in v tej luči bi bilo mogoče primerjati stroške.«

Neparlamentarne stranke pred in med volilno kampanjo

Varuhinja bila med naslovniki pisma, ki ga je v imenu Koordinacije neparlamentarnih strank poslal Andrej Magajna, in sicer glede obravnave parlamentarnih in neparlamentarnih strank pred uradno volilno kampanjo in med njo.

»Tudi v Koordinaciji neparlamentarnih stranki in list – KNSL smo kot vedno spremljali potek volitev, tokrat nedavne evropske volitve. Posebno potek kampanje; posebno na javni RTV, ki

jo plačujemo vsi in naj bi bila pluralna, politično uravnotežena. Kritična stališča so bila naslovljena na vaš naslov (še posebej k Varuhinji) še v času, ko se uradna kampanja še ni začela.

Skupna točka pripomb se je (posebno ob slednjih evropskih volitvah) nanašala na **politično diskriminacijo** v času »kampanje pred kampanjo; v času uradne kampanje pa predvsem na normativno ureditev, ki izhaja še iz tako imenovanega »Grimsovega zakona o RTV.

O tem smo pred leti opozarjali na delovnih telesih državnega zbora in celo preko poslancev vlagali amandmaje. Nanašali so se tako na zakon o medijih, zakona o volilni in referendumski kampanji in drugih področnih zakonov, kot je npr. Zakon o RTV); a se žal diskriminatoren anahronizem pri obravnavah parlamentarnih strank in neparlamentarnih list nadaljuje v nedogled«.

Varuhinja je v vednost prejela odgovor odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**; iz odgovora:

»Ne morem se strinjati, da je bila obravnava predstavnikov neparlamentarnih strank med kampanjo neustrezna. Na RTV Slovenija program ustvarjamo pod budnim drobnogledom javnosti in v skladu z zakonskimi določili.

Tudi med tokratno predvolilno kampanjo smo soočili mnenja neparlamentarnih strank, o njihovih aktivnostih smo poročali v naših dnevno-informativnih oddajah.

Strinjamo se s stališčem, da je potrebno resno razpravljati o spremembi zakonodaje, ki nam, na RTV Slovenija, v času predvolilne kampanje precej veže roke.

Vaš predlog se nanaša na program, ki ga vodim, torej Informativni program TVS. V prihodnjih dneh se bomo o tem pogovorili in sestavili omizje, v katerem bodo verodostojno predstavljena različna mnenja glede tega vprašanja.«

Varuhinja je v odgovoru pritožnika napotila k branju novembrskega poročila (str. 64), v katerem je analiza odzivov v času volilne ali referendumске kampanje. Ob tem je pojasnila, da so za programske odločitve pristojni odgovorni uredniki.

Odmevi: o novinarstvu in »drhali«

Trije gledalci so se odzvali na oddajo Odmevi 5. maja, v katerem sta ob svetovnem dnevu svobode tiska gostovala novinarja Boštjan Videmšek (Delo) in Ranka Ivelja (Dnevnik). Pojasnjevala sta oblike pritiska in splošni položaj novinarskega poklica v kontekstu dostopnosti informacijskih tehnologij. Pritožniki so podali svojo interpretacijo izjave gosta oddaje.

»Protestiram proti izjavi vašega novinarja glede svobode medijev: "V Sloveniji je največji problem točno to, da je diskurz in interpretacijo sveta, ki je nekoč pripadala medijem prevzela popolnoma neizobražena drhal."« (M. Č.)

»1. g.Videmšek je s tem odgovorom meni odrekel pravico do "diskurza in interpretacije" sveta, češ da so to pravico nekoč imeli samo mediji in nihče drug. Torej g. novinar meni NE DOVOLI diskurza in moje interpretacije sveta ampak samo njegove, ali mi torej omejuje svobodo govora? Da, s temi besedami mi je dal vedeti da naj bom v demokraciji tiho, kar pa ni ok.

2. na podlagi česa lahko g. Videmšek mene, kot nekoga, ki si upam po svoje interpretirati svet (in ne tako kot ga mediji) imenuje "neizobražena drhal"? S tem izrazom je prestopil vse meje dobrega okusa in me osebno zelo užalil in prizadel.« (P. N.)

Primer pojasnila **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da je gospod Videmšek nastopil kot gost oddaje in da ni bil nikoli novinar RTV Slovenija.

Za odziv sem prosila pristojno uredništvo Informativnega programa TV Slovenija. Urednica oddaje Odmevi 5. maja **Breda Štivan Bonča** je odgovorila: "Boštjan Videmšek v pogovoru za oddajo Odmevi, ki ga navajate, ni imenoval nobene družbene skupine, politične stranke ali posameznika. Vsebinsko gre razumeti kot opozorilo na sovražni govor, ki ga omogoča splet, na kar so večkrat opozorili pristojni organi doma in v tujini."

Sama dodajam načelno pojasnilo, da kot varuhinja ne podajam mnenj o nastopih govorcev, pa naj si bodo novinarji, kulturniki, politiki ali drugi posamezniki. Odgovornost za javno izgovorjeno besedo je na govorce. Javni medij in njegovo občinstvo upravičeno pričakujeta, da bo povabljeni k besedi spoštoval programski in etični okvir javnega nastopa v javnem mediju. Uredniška odgovornost je, da - glede na fokus in kontekst razprave - izbere zanimive, kompetentne, kvalificirane in nasploh najprimernejše sogovornike. Voditeljeva odgovornost pa je, da se na izrečene izjave, ki so nejasne, potencialno sporne, neprimerne, izven razprave ali nerazumljive, ustrezno odzove in jih razjasni. Po potrebi mora vzeti v bran poimensko imenovane posameznike, ki so bili morda izzvani ali besedno napadeni, pa jih ni v oddaji, da bi se branili sami. Od voditelja se pričakuje, da pogovor usmerja v okviru zadane teme in reagira ob morebitnem besednem obračunavanju z določljivo oz. konkretno skupino ljudi. Če strnem: da razčisti izrečeno. To je voditeljica Rosvita Pesek v konkretnem primeru tudi storila, ko je ostro stališče, izrečeno v oddaji, poskusila nemudoma razčistiti in je gostu postavila podvprašanje, kaj in koga je imel v mislih, ko je izrekel tako grobo kritiko. Gost je stališče v nadaljevanju tudi pojasnil.«

Nevladniki in okoljevarstveno dovoljenje

Varuhinja je prejela dve pritožbi glede oddaje Odmevi 29. aprila, v kateri so obravnavali ustavev projekta gradnje zadnje hidroelektrarne v verigi spodnjesevskih elektrarn, in sicer zaradi razveljavitve okoljevarstvene odločbe. Očitek: poskus diskreditacije nevladnih organizacij ter nepoučenost o njihovem delovanju in vlogi v okoljskih projektih. Goran Forbici iz Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij je med drugim opozoril na voditeljičina vprašanja, ki so vsebovala netočne trditve. Nekaj poudarkov:

(voditeljičino vprašanje) »Nikjer ni predpisano, koliko strokovnjakov morajo (organizacije) imeti, mora biti 50 članov, trije, štirje ...«

Narobe. Za okoljevarstvene organizacije, ki lahko sodelujejo v postopkih okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj, je na primer oboje, se pravi koliko članov in strokovnjakov morajo imeti, zelo jasno predpisano v Pravilniku o podrobnejših pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije na področju varstva okolja, ki deluje v javnem interesu. Hiter vpogled v pravilnik bi voditeljici sicer povedal še nekaj: da imajo pravico do sodelovanja v tovrstnih postopkih samo tiste organizacije, ki izkazano delujejo strokovno in kvalitetno, pri čemer o svoji strokovnosti in kvaliteti seveda ne odločajo same, temveč Ministrstvo za okolje. In to vsako leto znova. Zelo podobno velja tudi naravovarstvene organizacije. Da bi dobile status

delovanja v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ki prinaša pravico do pritožbe na okoljevarstvena soglasja, morajo po Zakonu o nevladnih organizacijah ne samo redno izvajati aktivnosti, ki so v javnem interesu, temveč tudi dosegati pomembnejše, izstopajoče dosežke. Pri čemer o svoji strokovnosti in tem, koliko so v njihove aktivnosti pomembne in v javnem interesu, seveda zopet ne odločajo same, temveč edino in izključno – okoljsko ministrstvo.

»Sprašujem se, od vlade dobijo neizmerno veliko denarja, hkrati pa morajo to vlado nadzirati.«

Narobe. V letu 2018 je imelo status v javnem interesu na področju varstva okolja ali ohranjanja narave, ki omogoča pritožbo v postopku okoljevarstvenih soglasij, 64 nevladnih organizacij. Od vlade je za svoje naravo- in okoljevarstveno delo (torej tudi za »nadzor vlade«) vseh 64 skupaj v 2018 prejelo 426.207,30 evrov. No, v resnici jih 45, med katerimi je tudi Društvo za preučevanje rib Slovenije, ni prejelo čisto nič, ostalih 19 pa torej povprečno 22.430 evrov letno. (...)

»Oni si recimo vzamejo za preučevanje nekih živali v naravi leto in pol, dve leti časa, potem se pritožijo, še enkrat preučujejo vplive na okolje – investitorji, delovna mesta, ne vem, gospodarska rast ... to pa stoji. Ali nismo morebiti tem okoljevarstvenikom dali vendarle predolge čase in potem premalo nadzora? Kdo pa se ne nazadnje potem odloči, ali bo šel kontrolirat, ali te ribe, ne vem, ne morejo prenesti še ene hidroelektrarne?

Narobe. V postopkih okoljevarstvenega soglasja si nihče ne more samovoljno jemati časa, saj so vsi roki zelo natančno določeni v Zakonu o varstvu okolja. In ne gre za nobeni dve leti, temveč za pičlih 30 dni. Predolgo? Kvečjemu za nekoga, ki govori na pamet, glede na to, da je običajno treba preučiti več sto strani dokumentacije, s katero se kadrovske neizmerno močnejša državna okoljska agencija po navadi spopada po več mesecev. Da nevladniki v upravnih postopkih o ničemer ne odločajo, pa bi menda voditeljici Odmevov tudi moralo biti znano in samoumevno. Agencija RS za okolje je tista, ki je zadolžena za presojo argumentov ene in druge strani, torej investitorjev in nevladnih organizacij, in ki potemtakem, na primer, merodajno odloči, kako bo z ribami in hidroelektrarno.

»Ali imamo pregled nad temi organizacijami, nad njihovim financiranjem in donacijami?«

Seveda ga imamo. Ne samo, da morajo popolnoma enako kot vse druge slovenske pravne osebe vsako leto finančno poročati (in to bolj izčrpno kot druge pravne osebe) Ajpesu in Fursu, temveč morajo, da bi obdržale status delovanja v javnem interesu, vsako (okoljevarstvene organizacije) oziroma vsako drugo (naravovarstvene organizacije) leto do 31. marca okoljskemu ministrstvu še posebej in natančno (z dokazili) poročati o izvedenih aktivnostih v preteklem obdobju ter celo predložiti program dela za prihodnje poročevalsko obdobje. Če ju ne, ali če poročilo oziroma bodoči program nista dovolj kakovostna in strokovna, status izgubijo.

Tako bi si na primer v javno objavljenem letnem poročilu Društva za preučevanje rib Slovenije za leto 2018, ki je vsakomur brezplačno dostopno na spletni strani Ajpesa, voditeljica, če bi ji bilo količkaj mar za resnico, lahko prebrala, da je društvo lani imelo 4.678,06 evrov prihodkov, od tega 143 evrov iz članarin, 4.221,60 evrov so prejeli za raziskavo o ribi platnica v spodnji Savi in Krki, dobili pa so tudi dve donaciji v skupni višini 313,46 evrov. Piše tudi od koga (in koliko): od Društva SRCINT 163,46 evrov, od Zavoda Leeway collective pa 150 evrov. V poročilu za 2017 pa bi si na primer lahko prebrala, da so prejeli za 600 evrov donacij, in sicer od Metke Povž. Namesto, da se je smešila s tem, ko se je cinično spraševala, ali za društvom stojijo termoelektrarne, bi si voditeljica torej raje vzela deset minut za par klikov po Ajpesu.

Predvsem pa: odločitev sodišča zelo jasno sporoča, da je pri postopku izdaje okoljevarstvenega za HE Mokrice nekaj bilo narobe. Protizakonito. Društvu za preučevanje rib Slovenije smo tako lahko le hvaležni, da so opozarjali na nepravilnosti in vztrajali s svojo pritožbo. Sploh, ker to počno brez podpore javnega denarja. Saj si menda v uredništvu Odmevov in informativnega programa TV SLO ne želite, da bi se v Sloveniji karkoli počelo mimo ali proti zakonu?«

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** je med drugim pojasnila :

»V pogovoru v Odmevih nas je med drugim zanimalo, ali kdo preverja strokovnost stališč okoljevarstvenih organizacij. Ali torej ARSO samo pretehta argumente investitorja in okoljevarstvene organizacije ali pa preveri tudi njihovo verodostojnost in natančnost. To vprašanje je ostalo v zraku. (...) Med poklicnimi merili sodelavcev Informativnega programa so natančnost, nepristranskost, verodostojnost, odgovornost. To so temelji vsakega dobrega novinarstva, ki je v službi javnosti. V Sloveniji so se pri kar nekaj naložbah v zadnjem času pojavile dileme glede okoljevarstvenih dovoljenj, pristojnosti, sprememb soglasij ... O vseh smo poročali v naših oddajah, tudi v Odmevih. v Informativnem programu Televizije Slovenija smo v zadnjih mesecih dosledno in skrbno spremljali vse najpomembnejše teme, ki zadevajo skrb za okolje v Sloveniji in na tujem, februarja smo pripravili tudi zelo odmeven dosje Cena plastike. Na kratko, poročanje o varstvu okolja in težavah na tem področju je ena od prednostnih nalog našega programa. Verjamem, da to velja za vsako dobro javno televizijo na svetu.«

Odgovor **varuhinje z mnenjem in priporočilom:**

»Sama želim dodati, da sem si oddajo pozorno pogledala, tako uvodni prispevek, ki je vseboval ključne argumente vpletenih v konkretno zadevo (direktorja družbe HESS, predsednice Društva za preučevanje rib Slovenija in predstavnika ARSO), kot tudi splošni pogovor z dr. Senkom Pličanič, ki je v studiu gostoval kot strokovnjak za pravna in okoljevarstvena vprašanja; govoril je na teoretični ravni, saj konkretnega primera ne pozna in je to tudi sam omenil v pogovoru.

V podobnih primerih in ob sorodnih pritožbah glede podajanja programskih vsebin sem že podala kritična mnenja, denimo ob februarski oddaji Odmevi, v kateri so pod drobnogled vzeli okoljevarstveno dovoljenje za Magno. Takrat sem zapisala: **»Zlasti v kompleksnih in kontroverznih tematikah, o katerih se javno krešejo mnenja, uredništva ne morejo izbirati strani ali se postavljati na eno ali drugo stran oz. namesto javnosti tehtati, katera stran ima bolj prav (v tem primeru: investitor ali okoljevarstveno društvo). Vsebine morajo podajati tako, da lahko pretehta javnost. Tematiko je treba prikazati v vsej širini, z vsemi pomembnimi dejstvi in okoliščinami, s kritično distanco do vseh strani in brez solidariziranja s katero koli stranjo ter tako, da si lahko gledalci (poslušalci, bralci) sami oblikujejo pogled na konkretno zadevo.«** (poročilo za februar 2019, str. 8) .

Tudi v tem primeru ponavljam, da so uredništva v obravnavi družbene relevantnih tem dolžna ohranjati nepristransko držo, četudi te teme v javnosti sprožajo polemike, kontroverzne ali nasprotujoče si poglede in odzive. Pričakovanje, da se delovanja nevladnih organizacij ne bi smelo analizirati ali obravnavati v kritični luči, ne bi bilo upravičeno. Enako kot pri vseh drugih temah ali pri analizi ravnanja odločevalcev pa morajo uredništva pridobiti čim več dejstev in se je lotiti poklicno podkvano. V konkretnem primeru bi od uredništva pričakovala, da pred morebitnim problematiziranjem strokovnosti, vloge, financiranja itd. civilnodružbene organizacije podrobno in poglobljeno preuči zadevo, da namesto splošnih vprašanj in namigov navede dejstva (številke, podatke, zakonska določila) ter o morebitnem spornem ravnanju pridobi mnenje oz. odziv kompetentne osebe v konkretni zadevi in ne le strokovnjaka, ki o konkretnostih ne želi razpravljati.

Tudi tokrat bom uredništvo **pozvala k poglobljeni notranji razpravi.**«

9. maj in osvoboditev Ljubljane

Dva odziva sta se nanašala na vsebino Odmevov 8. maja, in sicer glede poročanja o dnevu zmage. Gledalec **E. Z.** je vprašal, zakaj ob omenjanju zgodovinskih dogodkov, ki so se zgodili 9. maja, voditeljica »niti z besedo ni omenila zelo pomembnega dejstva, da je bila 9. maja osvobojena tudi Ljubljana.« Gledalko **F. Č.** so prav tako zmotile voditeljičine navedbe glede datuma dneva zmage:

»... objavila je, da dan zmage praznujemo "po rusko" 9.5., ne pa kot ostala Evropa 8.5. zaradi podpisa predaje v Berlinu. Kot Slovenci bi morali biti ponosni na naše sodelovanje v vojni, saj so podpis v Topolšici z našimi borci opravili Nemci 9.5.1945. Zvenelo je, kot da se še ne znamo odcepiti od "juge". takšno poročanje je res žaljivo.«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa, je v odgovorih poudarila, da je voditeljica le navajala nekatera dejstva in ostalih – prav tako pomembnih – nikakor ni želela skriti. Da so bila izpuščena, gre pripisati zgolj časovni omejenosti oddaj:

»Če si boste v našem spletnem arhivu še enkrat pozorno pogledali Odmeve z 8.5. letos boste videli, da je voditeljica Odmevov zgolj navajala zgodovinska dejstva brez kakršnekoli vrednostne interpretacije ali namere, da bi bila pri tem do kogarkoli žaljiva. In tudi ni bila, saj smo Slovenci na zmago nad nacifašizmom kot del antinacistične in antifašistične koalicije res lahko upravičeno ponosni. Razlika v datumu praznovanja konca druge svetovne vojne in zmage nad nacifašizmom v različnih državah Evrope namreč – kot je voditeljica tudi povedala – izvirajo iz ure ob kateri je nacistična Nemčija podpisala kapitulacijo. Bilo je 8. 5. 1945 okoli 23. ure zvečer po nemškem času, v Moskvi, ki leži v različnem časovnem pasu, pa je bila ura že okoli 1 ure zjutraj in datum se je že pisal 9. 5. 1945. Voditeljica torej z nobeno besedo ni dejala, da Slovenci ne smemo biti ponosni ali, da se še danes ne znamo odcepiti od Jugoslavije. Njeno vodenje oddaje je bilo zatorej povsem korektno.«

Varuhinja je uredništvu predlagala, naj v podajanju zgodovinskih informacij upoštevajo pričakovanje gledalcev in da dejstva o svetovnih zgodovinskih prelomnicah praviloma ustrezno dopolnijo s povezano vsebino iz slovenske zgodovine.

Kdo je lahko primeren sogovornik?

Gledalec **J. P.** se je pritožil nad izbiro gosta v oddaji Studio City 6. maja.

»Marcel Stefančič je v Studio city 6. 5. povabil dr. ekonomije g. Dušana Mramorja, ki si je pred leti dal izplačati okoli 50 jurjev evrotov za STALNO PRIPRAVLJENOST, kar je bilo ugotovljeno kot nepravilnost, ki zahteva vrnitev teh sredstev...«

Pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič**:

»Dr. Dušan Mramor zaradi dodatkov za stalno pripravljenost ni bil pravnomočno obsojen.

Kot nekdanji minister za finance in eden vodilnih strokovnjakov za javnofinančna vprašanja je ustrezen sogovornik pri osvetljevanju zahtevnejših tem, povezanih z državnim proračunom in delovanjem gospodarstva. Predlagani družbeni pakt oz. dogovor med delodajalci, državo in delojemalci, o katerem je tekla beseda med pogovorom v oddaji Studio City je dejansko njegova pobuda oz. predlog Observatorija Združenja Manager, ki mu predseduje.«

Gledalec **T. W.** pa se je odzval na gostovanje ekonomista Egonu Zakrajška v Odmevih 7. maja.

»Voditeljica, ga je povabila da komentira trenutno ekonomsko situacijo v Sloveniji, čeprav ob vsem spoštovanju do gospoda, kot vem deluje in živi v Zda oz. bolj natančno je zaposlen v Ameriški centralni banki. Razumem, da se ga sprašuje o globalni ekonomski situaciji in možnih bodočih gibanjih. Vendar o Sloveniji... pač nima kaj veliko povedati. In tudi ni. Bi pričakoval, da v skladu z vašimi načeli, ter seveda z statutom poročate uravnoteženo, kot to tako rada počne gospa voditeljica. Zato me zanima, zakaj poleg gosta, ki je bil v Odmevih ni povabila še strokovnjaka iz Slovenije, ki bi lahko veliko bolj konkretno osvetlil ekonomska gibanja v Sloveniji predvsem v luči teme, ki jo je voditeljica tako želela položiti nam gledalcem v ušesa: bodoči recesiji.

Res si želim dobiti odgovor. Še posebej, ker je bilo danes jasno predstavljeno s strani ministra za finance, so četrletni ekonomski javnofinančni rezultati boljši od pričakovanih. Žal ponovno tudi uredništvo dopušča nepopolnost oz. celo bi lahko mirno rekel zavajanje javnosti.«

Urednik Odmevov 7. maja **Aleš Malerič** je pojasnil:

»Dr. Egonu Zakrajška sem v Odmeve povabil, ker je bil dr. Zakrajšek, ki je brez dvoma svetovno priznan finančni strokovnjak, osrednji govorec finančne konference v Portorožu in smo ga zato lahko gostili v studiu in ne zgolj po satelitski zvezi. Na konferenci je bilo govora o nevarnostih v svetovnem gospodarstvu in verjetnosti recesije, torej so to grožnjo za realno priznali tudi organizatorji in udeleženci konference.

Dr. Zakrajšek ni vpleten v razne domače ekonomske zgodbe, zaradi katerih bi bil v konfliktu interesov kot marsikateri domači strokovnjak. Poleg tega dr. Zakrajšek ni zagovornik ene od domačih ekonomsko interesnih struj, zato dodatni gosti v tem primeru niso bili potrebni. Njegova strokovnost ali nepristranskost nikakor nista vprašljivi.

Pred pogovorom z dr. Zakrajškom smo v Odmevih objavili dva prispevka: prispevek o spomladanski gospodarski napovedi EU je pripravil naš bruseljski dopisnik Igor Jurič, prispevek s finančne konference, v katerem je govoril tudi slovenski finančni minister in v katerem smo predstavili nekaj domačih gospodarskih kazalcev in mnenj, pa novinarka Odmevov Irena Ulčar Cvelbar. Temo o gospodarskih kazalcih je treba gledati kot celoto, ne pa izpostavljati le njen del, zato Vaš očitek, da nismo predstavili različnih mnenj, vsebinsko ne vzdrži.

Med vprašanji, ki smo jih postavili gostu, so bila predvsem vprašanja povezana z dogajanjem v svetovnem gospodarstvu in šele nato smo mu postavili vprašanje povezana s Slovenijo. Gost po našem trdnem prepričanju nima nobenih vsebinskih težav pri odgovarjanju na vprašanja povezana z dogajanjem v slovenskem gospodarstvu, v svojih odgovorih pa ni bil ne navijaški ne obsojajoč. Trdim, da smo temo obdelali z dovolj različnimi mnenji in povsem korektno.«

O vlogi Rusije v kibernetičnih vpadih

Gledalec **B. P.** je podal mnenje o Odmevih 30. maja, in sicer o delu oddaje, ki je bil posvečen prizadevanjem Evropske unije v boju proti dezinformacijam na spletu in preprečevanju ruskega kibernetičnega vpletanja v evropske volitve.

»Enostransko prikazovanje Rusije kot vira vsega zla, brez navajanja kakršnih koli dokazov, razen neutemeljenih izjav ameriških uradnikov, ki zastopajo uradno politiko svoje države, ki Rusijo uradno šteje za sovražno državo, je milo rečeno neprofesionalno. Prav tako povzemanje izjav ameriških internetnih gigantov, ki s sodelovanjem z ameriško vlado (predvsem vojaško industrijskim kompleksom) služijo velike vsote denarja, nikakor ne bi smelo biti nekritično povzeto ampak postavljeno v kontekst geopolitičnega prerivanja za prevlado oz. prehoda iz enostranske prevlade ZDA v večstranski multipolarni svet, čemur smo priča danes. Ponavljanje ameriške propagande o »napadu na Gruzijo« in »napadu na Ukrajino«, za kar ne obstajajo nobeni dokazi, je prav tako neprofesionalno, saj je glede Gruzije celo misija EU ugotovila da je bil vzrok napad Gruzije na Rusijo in ne obratno (glej povezavo spodaj), o napadu na Ukrajino pa bi bilo bolj smiselno govoriti o nacističnem teroriziranju ruske manjšine z napadi na civiliste (kar je zločin). Glede Krime bi bilo po mojem mnenju primernejše, če bi RTV zastopala neodtujljivo pravico do samoodločbe narodov, saj je na popolnoma enak način do samostojnosti prišla tudi Slovenija.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Glede vsebine vašega sporočila želim pojasniti, da bruseljski dopisnik RTV Slovenija Igor Jurič v uvodnem prispevku ni analiziral Rusije ali ruskega spletnega delovanja, ampak je povzel ugotovitve t. i. strateške enote Evropske unije za boj proti lažnim novicam, ki deluje od leta 2015, in se je po ugotovljenih vmešavanjih v ameriške predsedniške volitve in britansko kampanjo o brexitu posvetila preprečitvi tovrstnega vpletanja v evropske volitve, predvsem s strani Rusije. Evropska unija, katere članica je tudi Slovenija, je o tem lani decembra sprejela poseben akcijski načrt. Ne bi se mogla strinjati, da bi bilo poročanje o takšnem delovanju Evropske unije mogoče označiti za enostransko ali neprofesionalno prikazovanje Rusije.

V analizi evropskega delovanja zoper kibernetске vpade je sodeloval Branko Soban, ki ni novinar RTV Slovenija, ampak dolgoletni dopisnik časnika Delo v tujini, ugleden komentator in poznavalec svetovnega dogajanja, še posebej dogajanja v Rusiji.

Glede vašega mnenja je odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** odgovorila: »V oddajah TV Slovenija predstavljamo različna relevantna mnenja o ključnih temah našega časa in nobene države ne predstavljamo kot vira vsega zla.«

Dodajam še, da RTV Slovenija glede Rusije, Ukrajine in Krime vse od leta 2014 podaja pregled ključnih in relevantnih informacij, tako s terena, kakor o drugih vidikih, denimo o evropskih sankcijah zoper Rusijo in razlogih zanjo. Poleg uradne interpretacije Evropske unije (in Slovenije) o ruskem kršenju mednarodnega prava RTV Slovenija posreduje tudi drugačne razlage, vključno z interpretacijo uradne Moskve.«

Odkrito o pritiskih v pravosodju

Trije gledalci so po spraševali (po telefonu in v e-sporočilu), zakaj so v oddaji Odkrito o pritiskih v pravosodju (Parlamentarni program, TV SLO3, 7. maj) sodelovali le enakomisleči gosti, pri čemer naslovna trditev ni bila podrobneje, strokovno, analitično in večplastno razčiščena. Iz pisma **S. T.:**

»Milo rečeno sem zgrožena. Pričakujem, da je RTV Slo nevtralen medij in novinarsko profesionalen. Nič od tega za to oddajo ne drži. V studio ste povabili Noviča, ki je bil pravnomočno obsojen na 25 let zapora, oprostilna sodba pa še ni pravnomočna. Se vam on res zdi verodostojen komentator pritiskov v pravosodju??«

Urednica Parlamentarnega programa **Jadranka Rebernik** je pojasnila:

»Tema, ki smo jo obravnavali v oddaji Odkrito, je prvovrstna družbeno politična tema, o kateri bi morali narediti še več oddaj. Ne zgodi se pogosto, da sodniki javno govorijo o pritiskih, ki se izvajajo nad njimi, sodnik Radonjič je znan, ugleden sodnik, ki je sodil v vrsti odmevnih procesov, zato smo njegovo obrazložitev sodbe v primeru Novič, kjer je spregovoril o ozadjih in pritiskih nanj, vzeli resno. Pravosodje je ena od tistih vej, kjer je eden od temeljev tudi zaupanje v sodnike; zaupanje v zakonito in pravično sojenje.

V oddajo so bili vabljeni 4 gostje:

- eden največjih pravnih teoretikov s področja etične presoje uporabe prava ter dolgoletni ustavni in vrhovni sodnik Jan Zobec- nekdanji minister za notranje zadeve, predsednik parlamentarnega odbora za pravosodje in diplomiran pravnik dr. Vinko Gorenak
- predstavnik Ministrstva za pravosodje
- predstavnik Sodnega sveta.

Vsi so obljubili sodelovanje. Dan pred oddajo, popoldne, je ministrstvo odpovedalo sodelovanje, poslali so pisno stališče, zato smo skušali dobiti enega od bivših ministrov - Klemenčiča ali Zalarja, iz sodnega sveta smo odpoved dobili pred oddajo. Predvsem sodni svet bi v tem primeru moral poslati predstavnika, do neke mere lahko razumemo, da se je ministrstvo v tem trenutku izognilo podajanju stališč, ki bi bila lahko razumljena kot dodaten in to političen pritisk. V pisnem stališču med drugim pravijo:

'Vse bolj so odmevna pričakovanja medijske ter druge javnosti, da naj minister za pravosodje komentira odločitve sodstva ali izjavo sodnika. Ministrica Katič meni, da bi to lahko pripeljalo do nevarne prakse – političnega vpliva na konkretne odločitve neodvisnih organov, zato se bo kljub zahtevam in pričakovanjem javnosti vzdržala komentiranja konkretnih primerov, saj mora sodstvo ostati neodvisno od vsakokratne oblasti. Hkrati pa poudarja, da sta prav nepristranskost in neodvisnost sodstva nujen pogoj za obstoj pravne države, zato ostro obsoja kakršnekoli nedopustne pritiske na delo in odločitve sodnikov.' Resnosti stanja se torej zavedajo tudi na pravosodnem ministrstvu.

Kot uvod v pogovor smo posneli krajši pogovor z g. Novičem, ki je prestal težko nekaj letno obdobje, v glavnem v priporu in zaporu in bil zdaj oproščen (sodba še ni pravomočna). V nadaljevanju pa smo večji del oddaje posvetili pogovoru o dogajanju v slovenskem sodstvu, ki je navsezadnje že dalj časa deležno različnih kritik. Oba gosta sta bila, ob umankanju drugih, dovolj kvalificirana za poglobljen in strokovni pogovor, v katerem smo razčlenili trenutno stanje, prvič smo slišali tudi nekaj več o aktualnih pritiskih podpredsednika Vrhovnega sodišča Djordjevića na vrhovnega sodnika Zobca.«

Iz dodatnega pojasnila odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič**:

»...Oddajo s pogovorom z gospodom Novičem in dejstvo, da sta v studio prišla le dva od vabljenih gostov, smo v teh dneh analizirali. Zavedamo se, da bi oddaja bila drugačna, če bi bilo gostov več. O zločinu nad gospodom Jamnikom in o sojenju gospodu Noviču smo redno poročali v naših dnevno-informativnih oddajah; ob tem se nikoli nismo in ne bomo zatekali k senzacionalizmu in izkrivljanju dejstev.«

Iz odziva **varuhinje**:

»O tem, da uredništvo ni imelo slabih ali senzacionalističnih namenov, nimam dvomov. Ostaja pa dejstvo, da oddaja Odkrito o pritiskih v pravosodju tematike ni predstavila celovito, da je bila enostranska oz. zaradi takšne zasedbe vsebinsko bistveno okrnjena. Strinjam se z mnenjem urednice Jadranke Rebernik, da bi bilo o tej temi treba narediti še več oddaj, tudi z drugih vidikov in zornih kotov. V skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike bi bilo primerno, če bi se o tako kontroverzni iztočnici (krivosodje) ter po oddaji, ki je predstavila en možen pogled, pripravilo še oddajo z drugačnimi pogledi na tematiko. Odgovorna urednica Manica J. Ambrožič se je strinjala s stališčem, da bi bilo treba pripraviti še eno oddajo, ki bi predstavila drugačne poglede na tematiko. Za zdaj nimam informacij, kdaj bo takšna oddaja pripravljena. Pričakujem pa, da bo odgovorna urednica ravnala tako, kot je napovedala.

Intervju o osebnosti ali o nedokončanem procesu?

Gledalca **J. P.** je zmotilo, ker je v oddaji Intervju 12. maja na TV SLO1 odvetnik Janez Hribernik imel priložnost, da podrobneje predstavi svoj pogled na primer Novič, kar je le ena plat zadeve.

»Ni mi jasno kako uredništvo lahko dovoli take vrste intervjuja o zadevi, o kateri še ni nič pravnomočno dokončno odločeno!
Intervju z odvetnikom obdolženca, ki je dobro plačan in zadolžen, da na vse možne načine (tudi z dovoljenim zavajanjem, lažmi, pritiski, itd,) brani svojega klijenta, je čeprav s prepričljivim vtisom, izjemno enostranski, zavajajoč. (...) Upam da bo uredništvo znalo in zmoglo prikazati v enakovredni oddaji tudi intervju s tožilcem ali tožilko in vsaj eno sodnic, ki so sodili v primeru Novič, da si bomo gledalci in občinstvo lahko ustvarili celovitejšo sliko o primeru, ki razburja javnost že leta.«

Varuhinja je odgovorno urednico prosila, da v odzivu pojasni tudi zasnovo oddaje Intervju, ki je v programskih dokumentih opisana kot oddaja nepolemičnega značaja, namenjena predstavi osebnosti, in ne odpiranju tem, pogledov, stališč, ki bi morda terjali nadaljnje osvetlitve z drugih zornih kotov. Odgovor **Manice J. Ambrožič**:

"Jože Hribernik je slovenski odvetnik s skoraj 50-letno kariero; za njegov življenjski opus ga bo letos jeseni nagradila Odvetniška zbornica Slovenije. V naši oddaji Intervju je Jože Hribernik z voditeljem Jožetom Možino osvetlil ključne sodne procese svoje kariere, ki so pustili globoko sled na slovenskem sodstvu: razpad Jugoslavije in proces proti Azemu Vlasiju, sojenje v zadevi Uhernik (o čemer je Televizija Slovenija pred leti pripravila raziskovalno-dokumentarno oddajo), zadeva Novič in zadeva Patria. Govorila sta tudi o razmerah v slovenskem sodstvu in se strinjala, da je velika večina slovenskih sodnikov poštenih in dobronamernih. Oddaja nikakor ni bila namenjena le osvetljevanju sojenja gospodu Noviču, a v vseh oddajah Intervju se voditelj vsaj z enim vprašanjem dotakne tudi aktualnih tem. Koncepta oddaje Intervju torej nismo spremenili - osvetlitev življenja in dela zanimivega sogovornika, a vsi sogovorniki brez izjeme govorijo tudi o aktualnih temah svojega poklicnega življenja.

Namen oddaje ni bil blatenje sodstva, zadeva Novič in zločin nad gospodom Jamnikom pa vsekakor tudi v naprej zahtevata odgovorno in tenkočutno novinarsko obravnavo."

Varuhinja je dodala mnenje in priporočilo:

»Dodajam, da se voditelj in gost v oddaji Intervju nista le dotaknila aktualne in še nedokončane pravne zadeve, ampak sta ji posvetila velik del oddaje, z navajanjem podatkov,

imen, razlag in vtisov o procesu in njegovem nadaljevanju oz. epilogu. Menim, da je s tem prišlo do navzkrižja v zasnovi oddaje, o čemer sem že pisala v nekaterih drugih primerih v preteklosti. Prav tako menim, da gledalci upravičeno pričakujejo, da bo uredništvo program snovalo tako, da bodo o zadevi, ki je bila v konkretnem pogovoru podrobno in obširno obravnavana z zagovorniške plati, čim bolj podrobno in obširno seznanjeni tudi z druge oz. drugih strani. Namen takšne obravnave ne sme biti matematično uravnavanje oz. uravnoveževanje, ampak predstavitev kompleksne, kontroverzne in več let trajajoče zadeve na način, da si boste lahko mnenje o njej oblikovali sami. Uredništvu bom priporočila, da zadevo Novič dejansko obravnava tako, kot je v odgovoru napovedala urednica, torej tenkočutno in odgovorno. To pa pomeni natančno, vsestransko in celovito.«

Poročanje o spolnih zlorabah v RKC

Gledalka J. K. se je pritožila nad načinom poročanja TV Slovenija o spolnih zlorabah v RKC. Meni, da je sprevržena dejanja treba razkriti, storilce kaznovati in žrtvam povrniti dostojanstvo. Vendar pa TV Slovenija ne bi smela ustvarjati vtisa, da se pedofilija in spolne zlorabe dogajajo le v RKC. Na varuhinjino prošnjo je pritožbo konkretizirala, in sicer:

»... informativni oddaji TV dnevnik RTV SLO 1. ob 19h - žal si datumov nisem zapisovala: že nekaj let je za RKC v SLO - občasno ob poročanju omenjene tematike obvezno ponavljanje vsebine s starimi podatki in fotografijami. V mesecu aprilu in maju so bile objavljene novejše zadeve. Tematiko pedofilije in spolnih zlorabv RKC SLO je predstavil Tednik 27. 5, 2019, TV SLO 1 pa z dokumentarcem 21. 5. in 28. 5. 2019. Doslej pa še nisem zasledila, da bi obravnavali tudi druge ustanove. Sprašujem: ali se bodo novinarji s podobno vnemo lotili zavrnjenih dejanj tudi v drugih ustanovah?

- letos proti koncu aprila je bila na TV SLO 1 ob 19h - dnevnik ali kronika? objavljena informacija (in še 1x kasneje) o "domnevnih" pedofilih - med drugim za g. Planinška Jožeta, lazarista iz Celja. Objavljena je bila tudi njegova fotografija, čeprav g. Planinšek doslej še ni bil pravnomočno obsojen.

- na portalu MMC je bila pred kratkim objavljena novica o domnevnem spolnem nadlegovanju v enem izmed vrtec, a ni bil imenovan niti vrtec, niti storilec.

SPRAŠUJEM: ali je LE ZA RKC dovoljeno, da TV objavlja "sumljive", nedokazane trditve in jih podkrepi s fotografijami, za ostale ustanove pa to ne velja ?

3. Pravnomočno spoznani za NEKRIVEGA g. Franc Klopčič (župnik iz Preske pri Medvodah), Gregor Kunej itd. so bili več let ZANIMIVI za TV le v letih sojenja. Po oprostitvi je njihovo življenje uničeno, v nobeni oddaji pa niso več omenjeni. SPRAŠUJEM: Ali se lahko reče, da so informacije o pedofilijah v RKC "uravnovežene" ? Po eni strani TV več let ponavlja stare posnetke in podatke za obtožene, krivično obtoženih in oproščenih pa nikoli več ne omenja ?

4. Kot sem zapisala je v SLO okrog 700 župnij in deluje okrog 1000 duhovnikov. Za objektivnost in verodostojnost TV bi morali poročati tudi o dobrem in pozitivnem delovanju duhovnikov in RKC, ki ga v SLO in svetu ni malo. dr. Karel Gržan predlaga (če želimo svet spreminjati na bolje), da bi morali za 1 negativno zadevo pokazati 5 pozitivnih. Velik izziv za TV ? SPRAŠUJEM : Kdaj bomo gledalci TV SLO 1 v informativnih in dokumentarnih oddajah dobili POZITIVNE informacije in oddaje o RKC ?

Odgovor varuhinje:

»Iz vašega pisma razberem zaskrbljenost, da se RTV Slovenija, zlasti njen televizijski program, v poročanju o spolnih zlorabah doma in po svetu vede diskriminatorno do RKC ter da poroča izključno o zlorabah, ki se dogajajo v Cerkvi. Kot pišete, doslej še niste zasledili, da bi obravnavali tudi druge. Menim, da je vaš vtis netočen.

Pritrjujem, da sem v zadnjem obdobju tudi sama spremljala več poročil o zlorabah v domači in svetovni Cerkvi. Ko smo pred približno 15 leti prvič brali o grozljivih razsežnosti pedofilije v Bostonski škofiji v ZDA, nismo mogli slutiti, da se takšne zlorabe dogajajo tudi drugod, celo pri nas. V zadnjem obdobju prihajajo na dan tudi takšni podatki. Nemogoče je, da bi jih v javnem mediju prezrli. Nasprotno: obravnavati jih je treba z vso resnostjo. Upravičeno je pričakovati, da bo javni medij še naprej spremljal družbene deviacije in kazniva dejanja, ne glede na to, kdo jih je zagrešil. Zlasti, če so žrtve nedolžni otroci, ki so jih zlorabe prikrajšale za otroštvo!

Ko govorimo o svetovnih dogodkih, RTV tudi v zadnjih mesecih redno poroča o spolnih zlorabah in pedofiliji v estradi, zvezdniških in političnih krogih. Gibanje »me too« razkriva neslutene oblike zlorab v filmski industriji, pred kratkim so javno spregovorile celo žrtve svetovne glasbene ikone Michaela Jacksona. Vse to, kakor tudi razkrivanje pedofilskih mrež in omrežij ter drugih svetovnih trendov ali fenomenov – npr. objavo seznama pedofilov na Poljskem – RTV Slovenija redno spremlja. Ne glede na to, kdo so storilci.

Na Televiziji Slovenija se s tematiko spolnih zlorab v Sloveniji že leta poglobljeno ukvarja novinarka Jelena Aščič, ki je tudi avtorica nagrajevanega dokumentarca iz leta 2012 z naslovom Nikomur ne smeš povedati (<https://4d.rtv slo.si/arhiv/dosje/134819078>). Veliko žalostnih pripovedi žrtev »sorodnikov« in »družinskih prijateljev« smo v minulih letih lahko videli tudi v Tedniku (npr.: <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174358781>; <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174462732>; <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174461398>). Tudi v teh primerih zlorabe niso povezane z RKC.

Skrbi vas razkrivanje identitete ovadenih, obdolženih in obsojenih. Vaša zaskrbljenost je upravičena. Mediji, zlasti javna RTV, morajo pri presoji, kdaj je objava v javnem interesu, vsakokrat tehtati številne okoliščine. Splošna smernica v spremljanju kaznivih dejanj (katere koli vrste, tudi spolnih deliktov) je jasna: le izjemoma se sme pred postopkom razkrivati identiteto, nikoli pa se nikogar ne sme razglašati za krivega, dokler tega ne ugotovi sodišče. Posebna skrbnost velja pri poročanju o dejanjih, katerih žrtve so bili otroci, saj je treba poskrbeti, da so zaščiteni njihovi interesi, vključno s pravico do popolne zasebnosti.

Kdaj javni interes pretehta v korist objave oz. razkritja? Odgovor ni enoznačen, ob vsakem primeru je drugače. Če bi objava imena storilca ali inštitucije, kjer se je domnevno zgodilo kaznivo dejanje, pomenila razkritje identitete otroka, potem se uredništvo praviloma odloči, da identitete ne razkrije. Takšne so tudi strokovne in mednarodne smernice.

Glede konkretnega primera, ki ste ga navedli (verjetno imate v mislih Dnevnik, 20. maja), je odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** pojasnila: »Pred objavo imen ovadenih smo v uredništvu opravili zelo pretehtano in temeljito razpravo. Zavedamo se, da s tem posegamo v dobro ime in dostojanstvo imenovanih, a tako se odločimo redko in ko presodimo, da je to v interesu javnosti. Imena treh ovadenih duhovnikov so na tiskovni konferenci 20. maja predstavili ljudje, ki trdijo, da so žrtve zlorab duhovnikov in so jih tudi prijavili ter člani civilne iniciative Dovolj.je, ki so sporočili, da so se za razkritje odločili, ker so bili razočarani nad odzivom Cerkve po prijavi zločinov.«

Omenjate imeni župnikov, o katerih naj bi v preteklosti poročali mediji, a naj bi se naposled izkazalo, da so bili omenjani po krivici. A so v javnosti obveljali za »krive«. Ali je tako ravnala tudi javna RTV, mi ni znano. Načelno pa vam pritrjujem: če se je nekdo omenjal v kontekstu kaznivega dejanja, je medij dolžan poročati tudi o epilogu, še zlasti, če gre za oprostilno sodbo ali zavrženo ovadbo.

Na koncu se ustavljam še pri vprašanju, ali ne bi bilo prav, če bi javni medij o RKC poročal tudi v pozitivnem smislu. Menim, da je vprašanje retorično. In da odgovor nanj že poznate. Javna RTV namreč redno in podrobno spremlja pomembno in zanimivo dogajanje v RKC, kakor tudi v drugih verskih skupnostih v Sloveniji in po svetu. Ne le v okviru posebnih uredništev za versko tematiko ter oddaj, kot so Duhovna misel in Sledi večnosti na Radiu Slovenija ali Obzorja duha in Duhovni utrip na Televiziji Slovenija, ampak tudi s prenosom bogoslužij ter vsebinami v informativnih, kulturnih in izobraževalnih programih. Prepričana sem, da ne prezrete obilice prispevkov in oddaj ob večjih praznikih ali o dobrodelnosti (Karitas). Ali dokumentarnih, informativnih in drugih oddaj o papežu, misijonarjih, Vatikanu itd. Preprosto ne morem verjeti, da tovrstnih vsebin na TV Slovenija ne bi opazili.

Čisto informativno dodajam, da kot varuhinja prejemem tudi odzive, da je verskih in cerkvenih vsebin v programih RTV Slovenija preveč.«

Mnenje o oddaji Studio City

Gledalec **G. M.** je podal daljšo analizo oddaje Studio City. Zapisal je, da je njen pogost gledalec, da je nekoč igrala pomembno vlogo na področju promocije človekovih pravic, marginaliziranih skupnosti, urbane civilne družbe, urbane kulture itd., a se je po njegovem mnenju spremenila na slabše.

»Pred pojavom politične stranke Združena levica (zdaj Levica) je Studio City veljala za oddajo (dela) civilne družbe. In je s tem tudi imela kot oddaja vso legitimnost.

Z ustanovitvijo stranke (Združena) Levica in njeno izvolitvijo v Državni zbor RS pa je postalo evidentno, da so si politična stališča in ideologija te stranke in oddaje Studio City (urednikov, voditelja, novinarjev) izrazito podobna ali pa so nekatera celo identična. (...) Treba bi bilo preučiti uravnoteženje oddaje - bodisi uredniško znotraj same oddaje ali z uravnoteženjem s podobno oddajo, ki bo zastopala preostali del civilne in politične družbe. Sploh pa takšne oddaje, ki so izrazito politično pristranske, ne sodijo v "prime" termine. Če bi se predvajala ob 23h na RTVSLO2, bi bil problem že dosti manjši.

Na splošno so informativne oddaje RTVSLO (tako na TV, sploh pa na radiu Val202) ideološko preveč leve (npr v odnosu obravnave javni vs. zasebni sektor; demonizacija podjetništva; demonizacija zasebnega; demonizacija represivnih organov; sovražen odnos do RKC, ne pa tudi do drugih verskih skupnosti; prevladujoč protiameriški sentiment, promocija urbanosti in zaničevanje ruralnosti itd) - ali je to uredniški ali novinarski problem, bi težko sodil.

Treba pa se je zavedati, da mora RTVSLO, kot javna RTV, ki je financirana iz prispevkov večine državljanov (odjemalcev električne energije), zastopati stališča celotne družbe - in ne le njenega dela, s katerim uredniki in novinarji simpatizirajo in jim je ideološko blizu. Tako zaposleni kot institucija si s svojo pristranskostjo zapravljate ugled. Od komercialnih medijev je pač težko pričakovati objektivnost, saj jih vodi komercialni interes. Od javne RTV pa se to pričakuje in tudi zahteva. Ker tega ne izvaja, zaupanje vanjo pada - kot v vse množične medije.«

Odgovor je pripravila urednica Studia City **Alenka Kotnik**:

"V uredništvu se pri snovanju oddaje Studio City trudimo iskati zanimive, aktualne in tudi prezrte teme, ki se jih lotevamo v skladu z novinarskim kodeksom, Programskimi standardi RTV Slovenija in zakoni, ki urejajo njeno delovanje. Oddaja ima pečat alternative, tako po tematikah kot pristopu in k temu stremimo tudi v času poplave različnih medijev in množice informacij.

Zavračam navedbe, da pri oblikovanju oddaje sledimo kateri koli stranki ali političnemu programu, saj smo snovalci oddaje po dolgoletnem stažu delovanja v medijskem prostoru dovolj izkušeni, da znamo prepoznati politično agendo in hkrati dovolj profesionalni, da se zavedamo svoje odgovornosti do javnosti na eni in Televizije Slovenija kot javnega medijskega servisa na drugi strani."

Varuhinja je pojasnila, da ne more podajati splošnih ocen o oddajah, programih ali celo o usmerjenosti vseh medijev RTV:

»Vedno pa zelo pozorno preberem sleherno sporočilo, saj je pričakovanja občinstva treba vzeti resno. Čeprav se z opazkami o sistematičnem izkazovanju sovraštva do posameznih družbenih skupin ali usmeritev v programih RTV Slovenija ne bi mogla strinjati, iz njih lahko razberem, kako vi vidite in slišite program. (...) Menim, da bi bilo koristno, če bi bili programski ustvarjalci bolj odprti za kritične odzive, četudi se jim zdijo krivični. Verjamem, da je kritike mogoče uporabiti kot ogledalo, in da je takšna obravnava odzivov naložba v dolgotrajno medsebojno zaupanje. Trudim se tudi, da to ne bi izzvenelo kot floskula.«

Tudi nekaj pohval

Gledalci, ki so podajali mnenja in pritožbe glede informativnih vsebin, so zapisali tudi nekaj pohval:

»Posebej in iskreno pa vse CESTITKE Igorju Bergantu 👍! Kako je pa on razgledan, kvaliteten, spostljiv...zmanjuje mi pridevnikov, da bi ga se bolj pohvalila!!! In ko sem ga včeraj slisala govoriti se spansko(vsaj mislim, da je bila spanscina), poleg vseh ostalih jezikov, sem si pa rekla, to pa je potrebno pohvaliti!!! Ali se ljudje sploh zavedajo, kaksne strokovnjake imamo na javni rtv!!!« (U. L.)

»Spet ste bili enkratni v tedniku. Spomnili ste se sirot, ki so jih Nemci kradli njihovim staršem, oseb, ki se nikoli niso rešili te bolečine. Tako ja, da povedo prizadeti v živo to kruto zgodovinsko resnico, dokler je še mogoče in da se mladina vsaj iz TV uči pravo zgodovino, ki je, na našo veliko žalost, škodo in sramoto, ni v učbenikih. Komaj čakam nov Tednik!!« (A. J.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Sami ameriški filmi! Pa so res?

Gledalec **V. R.** je razočaran nad filmsko ponudbo na TV Slovenija:

»Prosim, da me zavarujete pred ameriškimi kriminalkami in podobnim šundom. Obstajajo tudi novejši filmi in ne samo najmanj 10 let stare monade.«

Podatke **programskega kontrolinga**, ki demantirajo gledalčev zapis, je povzela vodja službe Barbara Zemljič:

»V prvih štirih mesecih leta 2019 smo na TV Slovenija predvajali 117 filmov, od tega jih je nastalo v ZDA ali v koprodukciji z ZDA 27 oz. 23%. Iz držav EU in Evrope pa je bilo predvajanih 81 filmov oz. skoraj 70%. Po zvrsti je bilo od 117 predvajanih filmov še največji delež dram (40) ter komedij in družinskih filmov (22), kriminalk pa smo predvajali 10. Od teh 10-ih kriminalk so nastali v ZDA oz. v koprodukciji z ZDA samo trije kriminalni kinematografski filmi.«

Gledalec se je za odgovor zahvalil, podal pa pripombo glede programskih vsebin, ki razdvajajo:

»Naslednje vprašanje je kdaj se bomo prenehali razdvojevati in se ozrli v bodočnost.«

O kakovosti risanke Govoreči Tom

Gledalka **L. V. R.** je zapisala, da svoje otroke spodbuja h gledanju kakovostnih risanih filmov na javni televiziji, a je razočarana nad risanko Govoreči Tom:

»Nacionalni program gledamo, ker naj bi bil jezik lepo oblikovan, vsebina pa primerna, vzgojna in zabavna. Ta risanka ni ničesar izmed naštetega. Je le računalniška cenena simulacija, pa še to ne več slovenskega podjetja. Vrtite jo večkrat tedensko, kosa pa se lahko z res najslabšimi kitajskimi risankami.

Če pobrsate malo po zgodovinskem arhivu, boste našli precej lepega za zapolnit otroški program, ki mu že tako namenite zelo malo časa z izjemo sobote in nedelje zjutraj. Da ne bo zvenelo krivično, tudi mladinskemu programu vedno bolj krajšate namenjeni čas.

Če slučajno ne veste s čim, denarja pa vam primanjkuje, pobrsajte po arhivu; Radovedni Taček, Piki, Palček Smuk, Pika Nogavička,....«

Iz odgovora **Martine Peštaj**, urednice Otroškega in mladinskega programa:

»Risanka Govoreči Tom in prijatelji, katere avtorji so slovenski ustvarjalci, je namenjena šolskim otrokom, temu primerne so tudi zgodbe. Za predvajanje smo se odločili iz spoštovanja do slovenskih avtorjev, ocenili smo, da je 3D animacija zelo kakovostna, ponosni pa smo predvsem na to, da smo kljub drugačnim trendom v risanki ohranili knjižni jezik in poskrbeli za vrhunsko interpretacijo nekaterih najboljših slovenskih igralcev in igralk.

Risanke, ki jih pripravljamo za mlajše otroke so preiščeno izbrane izmed množične svetovne produkcije, vedno mislimo na kakovost likovne podobe in animacije, nenehno pa skrbimo za tudi za lep slovenski jezik in primerno interpretacijo, saj se zavedamo vpliva televizijskih vsebin na splošni razvoj otrok.

Risank in oddaj, ki jih sicer imamo v arhivu, žal, ne moremo prosto uporabljati. Za vse tuje programe moramo ponovno odkupiti pravice za predvajanje, pri domačih serijah pa morajo prav tako biti urejene vse avtorske pravice, ki so praviloma povezane z visokimi stroški. Pogosto pa se tudi zgodi, da starejše oddaje zaradi tehničnih zahtev niso več primerne za predvajanje.«

Pričevalci: kdaj in kje so ponovitve?

Dve gledalki sta opazili, da ponovitve oddaje Pričevalci ni več mogoče spremljati ob nedeljah na TV SLO3.

Miša Vrbec, vodja predvajanja programov je pojasnila, da so ponovitve oddaje po novem na sporedu ob sobotah na TV SLO2 ob isti uri kot ob nedeljskem predvajanju (9.00). Spremembo v programski shemi TV SLO3 je pojasnila odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»Na TVSLO 3, ki sodi pod Informativni program TVS, smo 1. maja 2019 nekoliko preuredili programsko shemo in jo osredotočili na informativne vsebine. Vsak torek in petek sta pogovorni oddaji o aktualnih temah, povezanih s parlamentarnim dogajanjem.

Po novem na parlamentarnem programu ponavljamo oddaje Informativnega programa TVS, informativne oddaje RTV medijskih centrov in oddaje, namenjene manjšini. Oddaje Kulturno-umetniškega programa TVS od 1. maja ponavljamo na drugem sporedu TVS.«

Sporen prevod v dokumentarcu o spolnih sužnjah v RKC?

Ob predvajanju nemško-francoskega dokumentarnega filma Spolne sužnje v katoliški cerkvi (21. in 28. maja, TV SLO1) je Blaž Brešan v imenu Skupnosti Barka predlagal takšen prevod imena francoske skupnosti Arche de Trosly, da je ne bi bilo mogoče povezati s slovenskim društvom s tem imenom.

»Smo Društvo Barka oz. Skupnost Barka in smo del mednarodne organizacije l'Arche (to NI Cerkvena organizacija). V sami dokumentarni oddaji pa je bilo govora o l'Arche de Trosly, kamor tudi segajo začetki L'Archa.

Leta 2014 smo bili s strani mednarodne skupnosti l'Arche seznanjeni, da sta se na njih obrnili dve spremljevalki iz Trosly, ki sta spregovorili o spolnih zlorabah per Thomasa v skupnosti v Troslyu. l'Arche se je takoj odzval, obsodil dejanja, se opravičila in sprožila preiskavo. (...) Tudi nam, kot Skupnosti Barka v Sloveniji, se zdi prav in pomembno, da govorimo o tem, da vemo kakšna je zgodovina l'Archa, da obsodimo dejanja, ter da preprečimo, da bi se kaj takega ponovilo, kjer koli!

Prosimo pa vas, da se v prevodih uporabljajo pravilni termini in prevodi, kajti prevod **Skupnost Barka** se nanaša na našo skupnost, na Društvo Bark v Sloveniji, ki pa ni vpleteno v dogajanje med letom 1964 in 1993 (ustanovljeni smo bili leta 1994 v Sloveniji). Prosimo, če lahko to popravite v prevodu in v nadaljevanju uporabljate termin **skupnost l'Arche** oz. **skupnost l'Arche de Trosly** (konkretno, kjer so se zlorabe dogajale), ker je to uradni naziv organizacije.«

Vodja Oddelka za prevajanje in lektoriranje, **Barbare Müller**, je z jezikovnega vidika predlog zavrnila kot neutemeljen:

»Pošiljam ugotovitve po skrbnem pregledu prevedene oddaje:

- Dogodki in ljudje so bili v oddaji predstavljeni s pravimi imeni, kakor so jih navedli avtorji oddaje. Oddaja ne ožigosa nikogar, ki v dogajanje v Franciji ni bil vpleten.
- Iz napisanega in povedanega v oddaji je ves čas nedvoumno jasno, da oddaja opisuje dogajanje v Franciji. V napisu na 17. minuti je eksplicitno navedeno, da gre za skupnost Barka v Troslyju (slika v priponki).
- Trditev, da smo eno spremljevalko podpisali kot varovanko, ne drži. V oddaji ni bila podpisana nobena varovanka, zgolj ena spremljevalka dvakrat.
- Z jezikovnega vidika zahteva pritožnika, da imena francoske skupnosti Arche de Trosly v tej oddaji ne bi prevajali, ni utemeljena, saj tovrstna imena zaradi razumevanja praviloma

prevajamo. Prevod vsebinsko ni sporen, saj tako skupnost iz Troslyja kot tudi mednarodno skupnost s poimenovanjem **Barka** navajajo tudi referenčni slovenski spletni viri, na katere se je prevajalka oprla: spletna stran slovenske skupnosti Barka, Ognjišče, Demokracija, Mladina, Vaticannews ...)«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Razumem vaše pričakovanje, da bi z distinkcijo v prevajanju naziva poudarili razliko med dvema inštitucijama, vendar pa sem prepričana, da je treba spoštovati prevajalske zakonitosti, ki se naslanjajo na stroko in prakso. Menim, da so se v pristojni službi resno in ustrezno odzvali. Upam, da boste iz njihovih argumentov razumeli, zakaj vztrajajo, da je pritožba neutemeljena in da v prevodu ni bilo napak.«

O navzkrižju med zapisanim in povedanim

Gledalec **J. K. J.** je pisal zaradi oddaje Pričevalci 9. aprila, v kateri je svoje spomine pripovedoval Marjan Porenta. Zmotilo ga je navzkrižje med napovednikom oddaje in izrečenim v oddaji. Menil je, da je voditelj pred kamero povabil neprimerne gosta.

»Moža, ki ni bil le na silo mobiliziran v nemško službo TOT kot je pisalo v uvodniku oddaje, temveč je ostareli možakar pred kamerami jasno in glasno povedal, da se je sam prijavil nemško vojsko. To pa so stvari, ki me konkretno motijo. Tudi po tistem ko preklopim na kakšen drug program. Osebnostno menim, da takšni ljudje kot je Porenta nimajo kaj iskati na nacionalni RTV.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»V napovedniku je zapisano, da so nacisti Marjana Porento prisilno mobilizirali (»... Mladoleten je bil Marjan mobiliziran v nemško službo TOT, kjer so kopali jarke za vojsko. Pozneje je postal nemški vojak...«), medtem ko je v oddaji izrecno povedal, da je bil za gradbena dela v okviru organizacije Todt mobiliziran, medtem ko se je v nemško vojsko javil sam in prostovoljno (<https://4d.rtvsllo.si/arhiv/pricevalci/174607533>).

Avtorju oddaje sem v anonimizirani obliki posredovala vaše sporočilo in ga povabila, da se odzove nanj, vendar tega ni storil. Zato lahko podam le svoje mnenje. Menim, da je natančnost v povzemanju informacij ena najpomembnejših novinarskih nalog. Natančnost je (ob fokusu, kontekstu in žanru) tem bolj pomembna pri obravnavi travmatičnih obdobij naše zgodovine. Menim, da so med pojmi »biti mobiliziran«, »postati« ali »javiti se« bistvene razlike. Prav bi bilo, če bi jih avtor upošteval.«

Pohvali!

Varuhinja je od uredništev v vednost prejela dve pohvali vsebinam KUP, in sicer zahvalo za objavo poročila z revije pevskih zborov društev invalidov Zveze delovnih invalidov, in pohvalo Malim sivim celicam, ki je bila objavljena na enem od spletnih omrežij.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Komentiranje evrovizijskih večerov

Več odzivov se je nanašalo na komentiranje treh evrovizijskih večerov (14., 16. in 18. maj) na TV SLO1.

»Žal sem bila zelo zgrožena nad komentatorjem, gospodom Hoferjem, saj je imel kar nekaj zelo neprimernih komentarjev. Kot prvo, sem dobila občutek, da mu je odveč komentirat in da bi raje šel spat. Ogromno meni zanimivih stvari ni prevedel (k sreči razumem angleško, da sem lahko, ko ni komentiral kaj njemu ni všeč, razumela). (...) Želela bi vas samo opozoriti na neprofesionalnost vašega komentatorja, saj verjamem da je marsikomu "uničil" razpoloženje pri gledanju evrovizije.« (M. B.)

»Pohvalim pa vas, ker ste populistično zaznamovano go. Sirk, ki jo sicer slabo poznam (lani mi ni bilo treba spremljati...), rehabilitirali iz situacije, ko je uporabila besedo, ki jo sicer uporabljamo vsi in še kaj hujšega, pa jo je žal posnelo (pridržek teorije zarote – zanalašč, da se bo dogajalo)... in smo se zgražali (zgražamo pa se itak zaradi stvari, ki prebivajo v nas samih)... pa vem, da vam bo kdo pisal kontra... meni pa se zdi pogumno in prav.« (A. R.)

»Zanima me, kako si lahko RTV Slovenija kot javni zavod dovoli neprofesionalne, neprimerne in žaljive komentarje Lee Sirk, ki smo jim bili priča včeraj med prenosom pesmi Evrovizije – sploh pri komentiranju naših predstavnikov.« (N. H. – v vednost)

»»Duhovičenje« Andreja Hoferja in Lee Sirk ob prenosu izbora pesmi Evrovizije je bilo na momente neprimerno.« (Z. Š.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa **Vanja Vardjan**:

»V RP TVS smo se ob prenosu finala Pesmi Evrovizije odločili, da stalnemu komentatorju g. Andreju Hoferju dodamo tudi strokovno komentatorko Leo Sirk. Takšna rešitev je prisotna tudi v mnogih drugih državah članicah EBU in je prevzeta iz športnih prenosov (tudi Pesem Evrovizije je tekmovanje, glasbeno seveda). Leo Sirk smo izbrali zato, ker je lahko nastopajoče kot akademsko šolana glasbenica in vrhunska pevka strokovno komentirala na področju vokalne izvedbe, kot tekmovalka na lanski Pesmi Evrovizije pa je lahko z gledalci delila tudi svoje dragocene izkušnje iz tega tekmovanja. Gledalkam in gledalcem smo hvaležni za njihovo mnenje o letošnjem komentiranju Pesmi Evrovizije, obeh polfinal in finala, tako glavnega komentatorja Andreja Hoferja, kot strokovne komentatorke Lee Sirk. Prejeli smo pozitivne in negativne odzive, mnenja in priporočila, ki nam bodo v pomoč pri odločanju o načinu komentiranja Pesmi Evrovizije prihodnje leto.«

Varuhinja je odgovornega urednika pozvala, naj se tudi uredniško izreče o komentatorjevemu izrekanju mnenj, ki so mestoma presegli mejo dobrega okusa, vsebovali diskriminatorne in nesprejemljive označbe za posamezne skupine ljudi. Zanimalo jo je tudi, kako je voditelj pojasnil tak način komentiranja. Sledita urednikov in komentatorjev odziv

Vanja Vardjan: »S komentatorjem smo seveda opravili analizo prenosa, tudi o načinu in tonu komentiranja. Mnenje gledalke in tudi druga pozitivni in negativni komentarji gledalcev o tej temi, nam bo v pomoč ob odločanju glede komentiranja Pesmi Evrovizije 2020. V pojasnilo pa nekaj dodatnih informacij. . Komentator Pesmi Evrovizije ni napovedovalec pesmi, ampak opazovalec in komentator dogajanja, z dodatnimi informacijami, ki jih je pridobil v

neposrednem stiku z nastopajočimi ter s pregledom podatkov o njih na spletu. O nastopih in nastopajočih si ustvari svoje mnenje in ga podaja gledalcem, torej gre za komentar in ne napovedovanje. Sterilnost in konservativnost nista elementa te oddaje, produkcija je sodobna, način podajanja vsebin pa sproščen in novodoben. Vsled trendom se temu prilagodi tudi komentiranje in način dikcije, ki je videnemu v podporo. Način komentiranja, sproščen, včasih oseben in humoren, a vseeno podprt z dejstvi, kot je bil viden in slišan v primeru komentiranja Andreja Hoferja, je prisoten tudi na drugih javnih televizijah. Na primer: BBC ONE – Terry Wogan, danes Graham Norton, ZDF – Peter Urban, ORF – Andreas Knoll, ITALIJA – Flavio Insinna in Federico Russo, ŠVEDSKA - Edward af Sillén. Posnetki teh prenosov in komentarjev so na voljo na svetovnem spletu. Da so mnenja o komentiranju g. Hoferja lahko različna, negativna in pozitivna, kaže tudi povabilo g. Hoferja k sodelovanju s strani avstrijske televizija SERVUS TV, ki ga je iz množice komentatorjev Pesmi Evrovizije izbrala za enega najbolj pronicljivih in dobrih v EU prostoru.«

Andrej Hofer: »Komentator opremi 8 ur mednarodnega programa z besedo, tudi konsektivnimi prevodi, ne gre za simultano prevajanje. V preteklosti je bilo veliko pobud za emitiranje izvirnega zvoka. V skladu z zakonodajo in pravili, ki veljajo na RTV Slovenija, sem dialoge in monologe povzemal ali jih preoblikoval v svoj jezik in komentarje. Komentarji, ki so se nanašali na videno na zaslonu, so odziv in plod osebnih stališč, ki niso žaljiva, zgolj zabavna, humorna, včasih tudi sarkastična, kar Evrovizija v svojem bistvu tudi je. Pobiranje stav, parlamentiranje na družbenih omrežjih, skupinsko gledanje, maškarada, LGTB skupnosti, glasba, združevanje in analiziranje, tudi pikro in neposredno, so atributi tega panevropskega glasbenega dogodka. Komentator Pesmi Evrovizije soustvarja razvedrilni program, v veliki meri z osebno noto in besedami, ki niso plod napisanega scenarija, gre za spontane odzive, ki že tako atraktivnemu in nenavadnemu dodajo samo še piko na i.«

EMA in Evrovizija: koliko staneta?

Nekaj gledalcev je vprašalo, koliko sta javno RTV (in plačnike RTV prispevka) stala projekta Ema in Evrovizija.

Varuhinja je posredovala podatke Službe za komuniciranje:

»Predvideni stroški za letošnjo Pesem Evrovizije ne bodo preseгли načrtovanih sredstev v PPN 2019, ki so 132.000 evrov; od tega znašajo stroški pravic za predvajanje 73.200 evrov.«

Verodostojnost odgovorov v oddaji Vem

Gledalka **D. M.** je izrazila dvome o ustreznosti gesel v kvizu Vem!.

»Nisem redna spremljevalka, bolj zelo naključna, me pa zelo moti, če oddaje, ki bi naj bile tudi poučne, niso verodostojne, poleg tega pa se udeležencem zgodijo krivice. 15. ali 16. maja je gospod Ternovšek vodil oddajo, v kateri je tekmovalec odgovarjal na vprašanja o čustvih. Mednje ni uvrstil "nežnosti", ki dejansko ni čustvo. Dobro bi bilo, da bi uredniki preverili verodostojnost odgovorov. Pa tudi vprašanja o različnih narečnih ali slengovskih posebnostih ne sodijo v oddajo, ki govori o pravih slovenskih izrazih (pa so mnogi uporabljeni v resnici namišljeni).«

Odgovor je posredoval odgovorni urednik Razvedrilnega programa **Vanja Vardjan**:

»Čustva, oziroma pojme vključene v omenjeno križanko, lahko najdemo na spletni strani <https://www.psihoterapija-ordinacija.si/osebnost-in-odnosi/slovar-custev>, ki jo je postavil Institut za psihoterapijo, ki naj bi bil kompetenten organ za to področje. Čustva so tam opisana kot duševni proces, ki odraža človekov vrednostni odnos do zunanjega sveta ali samega sebe. V ta okvir pa gotovo sodi tudi nežnost. V SSKJ, ki ga v uredništvu največkrat uporabimo pri preverjanju besed in vprašanj, pa pri besedi nežnost najdemo tudi opis 'obšlo ga je čustvo nežnosti'.

Tekmovalcem pri pripravi na snemanje razložimo, da gre za TV igrico, kjer poleg znanja odločajo sreča, spretnost, kombinatorika in tudi, da je naslov zadnje križanke bolj namig za čim širši nabor možnih odgovorov in ne enoznačni odgovori na vprašanje.

Narečnih in slengovskih izrazov se sestavljavci izogibajo in nad njimi bdimo v uredništvu. V križankah ni besed, ki jih ni v SSKJ ali Slovenskem pravopisu. Res pa je, da so v mreže vključene tudi redkejšje, nenavadne besede, ki pa se prav vse, ko gre za obča imena, najdejo v SSKJ, posamezna pa v Slovenskem pravopisu in Velikem splošnem leksikonu. Jezik je živa tvorba in prav je, da spoznavamo njegove posebnosti in manj znane plat. Prav to je eden od vidikov učenja.«

Kritika razvedrila in glasbe

Gledalec **V. R.** je zapisal očitke glede programa TV Slovenija; posebej nezadovoljen je z oddajo Slovenski pozdrav.

»Ravnokar poteka v elitnem času skrajno poneumljena in primitivna oddaja SLOVENSKI POZDRAV. Verjetno je v Sloveniji tudi kakšna bolj intelektualna publika in bi vas prosil, če lahko kaj ukrenete. Naslednji problem so tv kvizi. Tako da ob najbolj udranih urah povprečno intelektualen Slovenec nima kaj gledat. So tudi kvalitetne oddaje vendar za starejšo populacijo kot sem sam prepozno. Po mojem v Sloveniji obstaja tudi prava narodna glasba in ne samo kravja. Pevski zbori in prvinska glasba, naj bo kakšna oddaja na to temo v udarnih urah. Vklomite zamejske slovence :rezija, benečija, Čičarija, kras, manjšina na Madžarskem, zda, j. Amerika.«

Varuhinje je mnenje posredovala uredništvu.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Triatlon in lokostrelstvo: prezrti športni panoga?

Varuhinja je prejela sporočilo **B. A. R.** glede poročanja o dosežkih v triatlonu v medijih RTV Slovenija.

»Že dolga leta spremljam športni program in dosežke naših športnikov, že dolga leta opažam v medijih ignoranco do nekaterih disciplin, ki niso več eksotične, tudi zaradi rekreativnih kapilar... triatlon... G. Kovačič je prezrt od medijev, razen lokalnih... tretji na uradnem svetovnem prvenstvu danes... nič ne težim... prosim, naj se nekdo potruzi, in povzame novico... triatlon je potencialno silno zanimiva rekreativna disciplina, vrhunski dosežki na tem področju pa so cenjeni v krogih vrhunskih športnikov, širša javnost pa g. Jaroslava Kovačiča sploh ne pozna, ker je skromen, nevsiljiv in samo nekateri vemo, kaj ta rezultat pomeni...škoda...«

Urednik dnevnoinformativnih oddaj Športnega programa TV Slovenija **Boštjan Ogris** je napisal:

»Zagotovo si tretje mesto na svetovnem prvenstvu zasluži pozornost. Prav tako kot športnik, ki ga je dosegel. Ker Jaroslava Kovačiča širša slovenska javnost še ne pozna, ga bomo skupaj z njegovimi dosežki ob prvi priložnosti predstavili v eni od naših oddaj.«

Gledalka **S. M.** pa je 18. 5. v Čateških toplicah spremljala tekmovanje v lokostrelstvu za mladince. Nad organizacijo tekmovanja je bila navdušena, zlato medaljo je prejel Slovenec – Tim Jevšnik. Pričakovala je, da bo več o samem tekmovanju izvedela zvečer pri Dnevniku ali na nacionalnem radiu, vendar poročanja ni bilo.

»Zanima me zakaj nacionalna TV ali 1. program radija Ljubljana o tako pomembnih tekmah nič ne poročajo? Videoposnetke najdete na IANSEO – Čatež – tekmovanja celega sveta. Kot plačnica RTV prispevkov želim, da to pojasnite v primerni oddaji. /.../ Moje mnenje pa je, da se oseba – novinar, ki pokriva to področje na programu radija ali TV Ljubljana 1, na tovrsten šport prav nič ne spozna. Ne znam si drugače predstavljati, zakaj je lokostrelstvo izločeno iz poročanja o športnih dogodkih.«

Urednik športnih dnevnoinformativnih oddaj **Boštjan Ogris** je pojasnil:

»Tekmovanje, ki ga omenjate, ni bilo evropsko prvenstvo, pač pa evropski pokal. Torej gre za precej nižjo raven tekmovanja. Evropsko prvenstvo bo avgusta gostila Velika Britanija. Po kriterijih našega uredništva o rezultatih v mlajših kategorijah poročamo v primeru odličij na evropskih in svetovnih mladinskih prvenstvih. O kadetskih prvenstvih ne poročamo. Lokostrelstvo je v naših oddajah prisotno zelo redko, glavni razlog je, da slovenski tekmovalci mednarodno ne dosegajo vrhunskih rezultatov. Izjema je Toja Ellison, ki jo omenjate, ki je trenutno 11. na svetovni lestvici v sestavljenem loku, ki pa ni olimpijska disciplina.«

Dodano pojasnilo **varuhinje**:

»Kot varuhinja lahko urednikovemu odgovoru dodam splošno pojasnilo, da novinarji, mikrofoni in kamere RTV Slovenija ne morejo biti na prav vsakem športnem dogodku doma in po svetu ter da je treba delati selekcijo. To nalogo opravljajo uredniki na podlagi različnih meril. Prednost imajo: izstopajoči dosežki slovenskih tekmovalcev v nekem športu v članski konkurenci, množičnost in priljubljenost nekega športa ter uvrščenost športa med olimpijske discipline. Seveda je meril še več. Včasih se na televiziji novica ne objavi preprosto zato, ker je tekmovanje potekalo nekje, od koder ni bilo mogoče pridobiti posnetka v zadostni kakovosti.«

Hokej: hočemo več, neposredno in brez oglasov!

Gledalca **S. A.** je zanimalo, zakaj hokejska tekma 12. maja na TV SLO2 ni bila neposredno prenašana, ampak je bil predvajan posnetek, po ponovitvi koncerta.

»Hvala za prečudovito ponovitev koncerta ob dnevu Evrope....ki bi jo lahko pokazali po KONCU hokeja GBR - CAN...ne pa da je potem hokej tudi posnetek.....kdo pa še danes gleda posnetke tekem.....«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da je vodstvo TV Slovenija tehtalo, ali naj gledalcem o osmi uri zvečer ponudi ogled koncertnega ali športnega dogodka. Prevladalo je mnenje, da je koncert ob dnevu Evrope pomembna prireditev, ki nagovarja širok krog občinstva, in da hokejska tekma med

Kanado in Veliko Britanijo ni dvoboj, zaradi katerega bi gledalci drveli pred male ekrane. Kot je pojasnil odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija so zato privolili v kompromis, da se tekmo predvaja z zamikom. Koncert bi sicer prišel na spored po koncu hokeja ob 22:40.«

Gledalec je v odgovoru na odgovor dodatno argumentiral svojo pritožbo:

»Ampak tudi koncert je bil ponovitev :) Za danes (14.5) razumem, ker je Evrovizija v živo. Ampak od 12.00 do 20.00 so na drugem SAMO ponovitve. Brez hokeja ob 16.15. Prime time 19.20 do 20.00 zapolnite z videotrakom. Res ne vem, zakaj zakupite pravice za prvenstvo..in ga ne predvajate. Šport TV bo/je danes v ŽIVO predvajal vse štiri tekme :) Sicer imate pa 3 kanale in dvomim, da gledalci derejo gledati intervju s Šarcem in Erjavcem!«

Iz dodatnega odgovora **varuhinje**:

»Vaš pogled na zadevo je zagotovo eden od možnih. Tudi pri kreatorjih programa se je pojavil v konkretnem primeru. Zato so sprejeli kompromis. Ali je bila odločitev najboljša možna? Za vas zagotovo ne. Gledalska pričakovanja pa so dejansko zelo različna. Običajno jih razberemo iz podatkov o gledanosti. Nikoli me ne preseneti, ko kakšen poslušalec, bralec ali gledalcev RTV vsebin izrazi nezadovoljstvo nad neko odločitvijo, vedno znova pa sem presenečena, ko pritožnik vztraja, da je njegov pogled edini možen in zveličaven. S tem seveda nimam v mislih vašega mnenja, želim le pojasniti, da je snovanje programa na nespeiciziranih radijskih ali spletnih programih ali portalih zahtevno tudi zato, ker snovalci vedno vedo, da ne bodo zadostili vsem pričakovanjem in interesom.«

Gledalka **T. D.** je menila, da med hokejskimi tekmami na TV Slovenija ne bi smeli predvajati oglasov.

»Med prenosom finala v hokeju so ne napovedane reklame med igro. Tudi če je prekršek nas gledalce zanima kaj bo sodnik določil! To se dogaja samo na slovenski televiziji katero plačuje vsako gospodinjstvo! Za mene je to nesprejemljivo!!«

Urednik Športnega programa **Gregor Peternel** je zapisal:

»Hokejske tekme na svetovnih prvenstvih imajo v vsaki tretjini trikrat prekinitve po 80 sekund, ti. commercial break pride na vrsto ob prvi prekinitvi igre po 6., 10. in 14. minuti, razen, ko pade gol, namenjen pa je televizijskim oglasom. Televizije ga izkoristijo, da prevajajo oglasne bloke, s katerimi si povrnejo majhen del stroškov, ki jih imajo z nakupom televizijskih pravic. Torej, ni reklam, ni prenosov.«

Iz dodatnega pojasnila **varuhinje**:

»Če bi želeli v naslednjem koraku vprašati, zakaj se za nakup televizijski pravic za hokej ne uporabi prihodka iz RTV prispevka, pa vnaprej pojasnujem, da 12,75 evra na mesec plačujete za celotni javni medijski servis in ne le za TV SLO. Javni medijski servis obsega: 5 televizijskih kanalov, 6 radijskih kanalov, programe za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost, novičarski spletni portal, teletekst, spletni arhiv, oskrbo oddajnikov in zvez, simfonični orkester, dostopnost vsebin za gluhe in slepe itd. Morda vas bo zanimalo, da RTV Slovenija vaš prispevek v skladu z zakonom porabi tudi za digitalizacijo slovenskega filmskega arhiva in da gresta 2 odstotka od vašega RTV prispevka neposredno Slovenskemu filmskemu centru – kot podpora slovenski filmski produkciji. Ob tem javni medij ustvarja vse tiste vsebine, ki se komercialnim medijem ne splačajo, torej izvirne otroške oddaje, kulturne, verske in dokumentarne programe, parlamentarne prenose, prenose proslav in humanitarnih

prireditve itd. Pod črto se lahko zgodi, da imajo komercialne televizije prek iztržka od kabelskih operaterjev (ki svoje storitve nenehno dražijo) bistveno več denarja za televizijsko produkcijo, kot ga ima TV Slovenija. Kot veste, se RTV prispevek ni povečal že od leta 2011, medtem ko stroški naraščajo, od energentov naprej, rastejo pa tudi plače in pokojnine. In seveda cene športnih (in drugih) pravic.«

Gledalec **Z. Š.** je želel več poročil o dogajanju na svetovnem prvenstvu v hokeju.

»V športnih poročilih bi lahko vsak večer poročali o dogajanju na SP v hokeju Elitne skupine A in B, čeprav naši hokejisti ne nastopajo.«

Varuhinja je predlog posredovala Športnemu programu.

Nogomet: kdo komentira in vsebina komentarjev

Gledalka **J. V.** je imela pripombe na komentiranje nogometne tekme Maribor : Krško, 22. maja na TV Slovenija.

»sporočam, da sem bila včeraj zgrožena, saj je komentator nogometne tekme MB : KK govorih o zdrahah in nerazumevanju v klubu v NK Krško, vendar to ni resnica, zato se naj v bodoče prepriča kaj in kdo je krivec za slabe rezultate in ogromen dolg NK Krško.«

Varuhinja je zadevo preverila pri odgovornem uredniku Športnega programa **Gregorju Peternelu** in gledalki odpisala:

»Urednik mi je zagotovil, da je reporter navedel samo dejstva o sporih, v katerih vsaka stran zagovarja svojo resnico, ni pa se vrednostno opredeljeval do vsebine- O zdrahah so sicer poročali tudi drugi mediji, o čemer sem se na spletu prepričala tudi sama (od januarja je bilo objavljenih veliko poročil o razhodu med klubom in šolo). Ljubitelji športa si seveda želimo, da bi bilo zdrav čim manj in da bi bili vedno na prvem mestu šport, športniki in športni dosežki.«

Gledalec **J. J.** pa je podal mnenje o komentiranju nogometnih tekem na TV Slovenija, v katerih kot strokovnjak sodeluje Branko Zupan.

»Bi bil popolnoma zadovoljen če bi vaš novinar sam komentiral tekmo, če ne pa vsaj postavite nekoga drugega na ta položaj.«

Varuhinja je med drugim zapisala:

»Pojasnjujem, da je gospod Zupan dolgoletni strokovni sodelavec Športnega programa TV Slovenija, odličen analitik, velik poznavalec nogometa, nekoč odličen prvoligaški vratar in selektor naše mladinske reprezentance. Obžalujem, če menite, da svojega dela ne opravlja dovolj dobro.

Dodajam, da o mnenjih gledalcev seznanjam pristojna uredništva, ki odzive analizirajo in jih - če presodijo, da gre za relevantne pripombe - tudi vključijo v snovanju programa za prihodnje.«

V. PROGRAM PLUS

Kje je Prava ideja?

Gledalca **F. K.** je zanimalo: »Zanima me zakaj ni več na sporedu oddaje »Prava ideja«?»

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus, v okviru katerega oddaja nastaja, je pojasnil, da je v programsko-produkcijskem načrtu za leto 2019 načrtovanih 20 oddaj Prava ideja: »10 oddaj smo predvajali v spomladanski sezoni, 10 jih bo na sporedu jeseni.«

Kritika oddaje Od blizu

Varuhinja je v vednost prejela sporočilo gledalca **B.**, ki je bil kritičen do oddaje Od blizu (28. maj, TV SLO2), v kateri se je Vesna Milek pogovarjala z **Damianom Merlakom**. Menil je, da bi bil gost morda primernejši za oddajo Prava ideja, predvsem pa bi bil lahko bolje izprašan.

»Rad imam provokativna vprašanja, ta so smotrna povsod, posebej pa na televiziji. Ampak kar povprek spraševati nima smisla. Spraševati samo iz "svojega okolja" ni odlika voditelja, pokroviteljstvo, ki se je pokazalo pri darovanju knjige, pa sploh ni OK. Kaj bo nekdo napravil s svojim denarjem me en drek briga, ne zanima me tudi, koliko ga ima (mimogrede, sam ga imam malo). Posebej pa javno ne bi smelo zanimati nekaterih, večih, in naposled vseh skupaj, kaj bo nekdo napravil z njim. Kako rad bi živel v deželi, kjer bi to ne bilo tako javno pomembno. Iz nekaj mest v oddaji sklepam, da je gospa Vesna Milek – mogoče nezavedno – hotela bogatega mladeniča izobraziti, kultivirati, ga usmeriti. Želela je preveriti, da denar ne bo šel v neprave roke. Tak pristop ni pravi. Od vsega sam najbolj cenim prav glasbo, slikarstvo, film, sploh vse, kar je teh človeški presežkov. Žal pa se je izkazalo, da sami po sebi niso dovolj, da bi opazno spremenili svet. Prav zato je drža, da smo boljši, ker beremo, hodimo v gledališče ipd. najmanj nečimrna. Prav ta drža – tam, kjer je – dobro vzdržuje okoliščine, tudi slabe, kjer te so. (...)

Pišem, da v nizu slabih oddaj RTV SLO ne bi zgubili še zadnjega občutka. Naj poskusim utemeljiti; slabe oddaje so tiste s slabo zamisljivo. Slaba zamisel pa je, da bodo oddajo zagotovo dobro vodili tisti, ki so znani od kod drugod, sicer iz bližine mediju, tisti, ki si že poklicno želijo pozornosti in so nemara kos tudi tej nalogi. Takih oddaj je cel kup. Marsikdaj so celo gosti znane osebnosti. Seveda ta zamisel ni nujno slaba, lahko je tudi učinkovita. Slabo postane, ko je to osnovno vodilo in kopito pristopa. To je manira, skoraj že manija RTV SLO. Tega je vse polno na nacionalni, vaši, naši televiziji. Verjetno je tako videti "najceneje". V večini primerov pa se izkaže, da je to najbolj malomarno, torej najslabše. Kaj tega res tako dolgo ni mogoče opaziti z vašega konca? Te oddaje bi zlahka naštel, za primer pa omenim le eno manj škodljivo; Vikend paketa zares ne morem gledati več kot 3 minute, ampak zares ne. Dobro, oddaja je namenjena nekemu drugemu. Ampak po podobnem kopitu je narejena večina sorodnih oddaj.«

Odgovoril je **Rok Smolej**, odgovorni urednik Programa plus:

»Najprej naj pojasnim, da se je gospod Merlak tako dolgega televizijskega intervjuja udeležil izključno zaradi povabila gospe Milek in ni prvi gost, ki se je povabilu odzval prav zaradi kredibilnosti izpraševalke. Če bi bilo intervjuvati gospoda Merlaka tako enostavno, bi ga najbrž vsaj v kakšni od specializiranih gospodarskih oddaj gostil že kdo od kolegov /na primer tudi na »tekmovalni« televiziji/.

Vaše pismo sicer vsebuje veliko mnenj in domnev o gospe Milek, o katerih ne bi posebej polemizirali, vsekakor pa vam zagotavljam, da se Vesna Milek kot izkušena in renomirana novinarka na vsak intervju temeljito pripravi. Zagotovo pa drži, da nekateri intervjuji uspejo boljše in drugi slabše, na kar vplivajo zelo različni dejavniki, in da vedno obstaja prostor za izboljšave.

Morda gre v primeru vaše pritožbe tudi za temeljno nerazumevanje žanra oddaje. Oddaja Od blizu je večerni talk show, gre za navidezno klasičen pogovor z osebnostjo iz sveta pop kulture, literature, slikarstva, filma, glasbe, gledališča, gospodarstva, znanosti in tudi politike, a z neklasičnimi novinarskimi vprašanji, ki se dotikajo intervjuvančevega odnosa do življenja, ustvarjanja, ljubezni, duha časa, ki ga živimo, njegovih/njenih strasti itd. In v to smer je gospa Milek peljala tudi pogovor z gostom Damianom Merlakom. V žanru talk showa je v ospredju tudi izrazito avtorski pristop, osebnost izpraševalca, zato ni nič narobe, če novinar kdaj pa kdaj izhaja tudi iz sebe, če je provokativen in gosta zato včasih spravi tudi v zadrego. V konkretnem primeru se sicer gost v posebni zadregi ni znašel, saj smo z njim komunicirali pred in neposredno po oddaji, na katero ni imel pripomb, predvsem pa je bil zadovoljen, da ga je končno nekdo izprašal na nekoliko drugačen način, saj se sicer novinarska vprašanja večinoma ponavljajo.

Glede vaše uvodne ugotovitve, da bi bilo bolje, da pogovora ne bi objavili, pa vam sporočamo, da si je glede na meritve gledanosti pogovor ogledal precejšen delež mladih gledalcev, ki so težko ulovljiva ciljna publika, in da oddaja v spletnem arhivu beleži že skoraj 6000 ogledov, kar je za pogovorno oddajo veliko. Oddaja sicer tudi teden dni po predvajanju še vedno vztraja na lestvici najbolj gledanih oddaj zadnjega časa na spletu.«

VI. SPLOŠNO

Ponovitve med poletjem

Gledalko **A. Ž.** je zaskrbelo, da bo poleti gledala ponovitve televizijskih vsebin:

»A sedaj bomo pa do oktobra gledali samo ponovitve. Imate prvomajske praznike da en teden ni nič razen ponovitve in sedaj tri mesece poletne počitnice. Bajе da vas je 2.300 halo a imajo vsi naenkrat dopust«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede očitkov o številu zaposlenih in obsegu programa lahko podam splošno pojasnilo, in sicer, da je RTV Slovenija veliko več kot le televizija. Gre za celovit medijski servis, ki najširši javnosti zagotavlja raznovrstne televizijske, radijske in spletne vsebine, ob tem pa še vrsto storitev, od oskrbe prizemnega digitalnega omrežja, prek dostopnosti vsebin za gluhe in slepe ter simfoničnega orkestra pa vse do teleteksta in digitalizacije slovenskega filmskega arhiva. Številni zaposleni delajo petek in svetek, čez vikende in praznike, ponoči in podnevi, ustvarjajo vsebine, ki ne prinašajo nobenega dobička in se jih komercialne postaje niti pod razno ne lotijo. Naj pri tem omenim izvirne otroške oddaje, dokumentarce, izobraževalne in kulturne oddaje, verske vsebine itd. Bilo bi zelo žaljivo, če bi ekipi, ki je npr. na volilno nedeljo pozno v noč poročala o izidih in posledicah (snemalci, kamermani, novinarji, uredniki, osvetljevalci, tonski mojstri, tehniki, grafiki itd.) očitali, da »ne odgovarjajo nikomur« in da »delajo, kar se jim zljubi«. To preprosto ni res.

Pojasnjujem, da imajo zaposleni toliko dopusta, kolikor predvideva zakon. Ni mi znano, da bi komerkoli v javnem ali zasebne sektorju odrekli pravico do dopusta, kot mi tudi ni znano, da bi kdor koli na RTV dva meseca preživel na dopustu. Ko niso na ekranu ali v etru, pripravljajo oddaje za nove sezone.

Glede RTV prispevka lahko zapišem, da od leta 2011 ostaja nespremenjen, čeprav se je od takrat podražilo dobesedno vse, povišale so se plače in pokojnine. Znesek celotnega RTV prispevka je trenutno enak kot staneta dve kino vstopnici. Ob tem je le majhen del tega prispevka namenjen za televizijski program - iz razlogov, ki sem jih napisala uvodoma. Morda ne veste, a bi bilo prav, če bi vedeli: od 12,75 evra RTV prispevka gresta vsak mesec 2 odstotka neposredno v Slovenski filmski center, za financiranje neodvisne filmske produkcije.«

TV SLO2 in TV SLO3: koliko staneta in zakaj ju ne ukinite?

Gledalca Z. Š. je zanimalo, kaj počnejo zaposleni čez poletje, ko se na vseh programih TV Slovenija predvajajo ponovitve. Zanimali so ga stroški drugega in tretjega programa ter gledanost. Menil je, da bi bilo treba RTV prevetriti, pri čemer bi po njegovem najbolj privarčevali z ukinitvami.

»Konec maja se voditelji raznih oddaj poslavljajo do jeseni. Kakšen pa bo program junija, julija, avgusta in septembra? Bo še več že velikokrat ponovljenega?

(...) Če bi ukiniteli SLO 3 in SLO 2 ter zmanjšali res preveliko število zaposlenih in honorarnih sodelavcev bi lahko naredili veliko boljši program in prenašali kolesarsko dirko po Italiji kjer imamo dva odlična kolesarja. Ob vsem tem pa želite povečati zakonsko dajatev za 1 €. Predvsem TV je potrebna močne prevetritve.«

Varuhinja je v daljši korespondenci s pritožnikom podal več pojasnil. Nekaj poudarkov:

»Pišete o ukinitvi dveh kanalov RTV Slovenija: očitno nisem bila dovolj razumljiva, ko sem vam napisala, da gre za zakonske dolžnosti. Zakon iz leta 2006 je predpisal Parlamentarni kanal (TV SLO3). Edino zakon bi ga torej lahko ukinit. Tako pa se predpisan obseg obveznosti RTV Slovenija širi, medtem ko denar ostaja vedno enak. Razumljivo je, da je potem na ekranu in v etru manj vsebin kot prej.

Zagotovo ne mislite, da gre RTV prispevek samo za televizijo. S tem denarjem se financira celotni z zakonom predpisan javni medijski servis, ki obsega 5 tv kanalov, 8 radijskih programov, spletni portal, teletekst, spletni arhiv, govorno sintezo za slepe, tolmačenje in podnaslavljanje za gluhe, simfonični orkester, digitalizacijo slovenskega filmskega arhiva, skrb za prizemno oddajniško omrežje, ustvarjanje izvernih otroških, izobraževalnih, verskih, dokumentarnih, kulturnih oddaj (ki se nobeni komercialki ne splačajo, ker niso dobičkonosne) ... od vašega prispevka pa gresta 2 odstotka direktno v blagajno Slovenskega filmskega centra, saj je tudi to predvidel zakon – kot sofinanciranje neodvisne filmske produkcije.

Število zaposlenih na TV Slovenija je med najmanjšimi na svetu, če pa govorimo o celotnem javnem medijskem servisu, ki sem ga v grobem opisala zgoraj, pa se številka resda dvigne na 2.500, a je tudi to pod evropskim povprečjem.

Medtem ko javni medijski servis dobiva nove obveznosti in jih mora izpolnjevati za enak denar (RTV prispevek je nespremenjen od leta 2011), se vse ostale cene in stroški dvigujejo, od energentov in storitev do dajatev in plač. Komercialne televizije v Sloveniji pa si dvigujejo

naročnino s tem, ko se dvigujejo cene kabelskih operaterjev, in seveda s tem denarjem kujejo lepe dobičke.

Seveda se strinjam, da bi bila prevetritev koristna. Vsak velik sistem (a tudi majhen..., in celo vsako gospodinjstvo) ima od prevetritve lahko le korist. Rešitve pa niso lahke. In vse prej kot preproste.«

Prvomajski prazniki premalo praznični

Gledalka **A. N.** je menila, da prvomajski televizijski program ni bil prazničen.

»Tv program dopoldan Slo1 in Slo2 včeraj in danes 2.maj, torej v času praznikov pa tudi ni popolnoma nič prazničen. 1.maj ob 7h resnično rudarska godba vendar posnetek 2007!!!.

Glede na lansko kritiko ponovitve neprimernih delov oddaj Dobro jutro za praznike, pa je sprememba ta, da ponovitev ni več.

Menim, da bi se v jutranjem programu zagotovo našla mlada ekipa, ki bi tudi na prazničen dan z veseljem pripravila praznično obarvano „Dobro jutro,,. Lahko tudi ponovitev zanimivih tem, vendar s primernim izborom za praznik.

V jutranjem programu se tudi mladi novinarji pripravljajo na novo pot, lahko na ta način pridobivajo izkušnje, gledalce se pa obvesti kdo bo oddajo pripravil in vodil, da ni nepotrebne kritike.

Glede na to, da se ekipa tedensko pa tudi dnevno javlja iz vseh koncev domovine, bi bilo dobrodošlo, da se nam javijo tudi na prazničen dan, vendar da ni zopet vse okoli hrane.«

Direktorica Televizije Slovenija **Natalija Gorščak:**

»Oddaj povezanih s posameznimi prazniki ne snemamo vsako leto posebej; prvomajskih budnic imamo posnetih kar nekaj, zato jih izmenično uvrščamo v program. Glede Dobrega jutra v živo na praznični dan – razlogi, da Dobrega jutra tedaj ni, so dvoji, in sicer potencialna slabša gledanost in pravica, da imajo tudi naši sodelavci proste dni – posebej sodelavci iz produkcije delajo vse dni v dnevno informativnem programu in v športnem programu, tako je bilo tudi za letošnji 1. maj.

Če želite, nas lahko obiščete in si produkcijo oddaje ogledate neposredno, da boste videli, koliko dela je za tistim, kar vidite na ekranu.«

Poročilo o prazničnem programu, ki ga je pripravilo vodstvo televizije, je objavljeno kot **PRILOGA 1** na str. 52.

Ljubljanocentrična grafična ozadja?

Gledalec **S. O.** je izrazil mnenje o grafičnih ozadjih oddaj Dobro jutro in Studio City. Meni, da TV Slovenija s takšno izbiro ozadij, ki prikazujejo Ljubljano, izraža stališče, da javni medij pripada le Ljubljančanom.

»Ali na RTV-ju mislite, da obstaja samo Ljubljana? Ali mislite, da druga mesta ne sodijo na tv LJ? Je ta v lasti Ljubljanec? Namreč so mesta, ki imajo kaj pokazati turistom, vi pa forsirate samo Ljubljano! Od Prekmurja do morja je Slovenija mar ne?«

Glede grafičnih ozadij je odgovor pripravila direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

»Ne drži, da je v oddaji Dobro jutro prikazana samo Ljubljana. Ko oddaja poteka iz ljubljanskega studia, je v ozadju Ljubljana, ko oddaja poteka iz Kopra, je v ozadju Koper in ko iz Maribora, je Maribor (prikaza studiev sta v prilogi). Oddaja Studio City že v imenu izraža dejstvo, da gre za pogled v svet iz mestnega studia, v tem primeru iz Ljubljane. Naša praksa prikazovanja mest v ozadju je podobna kot na vseh ostalih javnih televizijah – prikazujemo tisto mesto, iz katerega poteka oddaja. Obenem bi gledalce in gledalke, ki pišejo, opozorila na to, da z oddajo Dobro jutro gostujemo po vsej Sloveniji in čez mejo, v sosednjih državah, kjer živijo Slovenci, tedaj so v ozadju mesta in vasi, v katerih gostujemo.«

Iz dodatnega pojasnila **varuhinje**:

»Poudarjam, da se v različnih oddajah, v različnih delih dneva ter v različnih programih posredujejo geografsko zelo raznolike informacije o družbenem, športnem, političnem, kulturnem itd. dogajanju. Res pa je, da gledalci ne sedimo ves čas pred ekranom, da bi vse te vsebine tudi videli. Ob tem bi bilo morda zanimivo povedati, da so tudi Ljubljančani velikokrat nezadovoljni z obsegom novic o njihovem življenju. Dejstvo je namreč, da je veliko poročanja iz Ljubljane kot prestolnice, sedeža vlade, parlamenta, različnih državnih inštitucij in tujih predstavništav itd., bistveno manj ali skoraj nič pa o vsakdanjem mestnem utripu in predvsem o težavah in izzivih prebivalcev mesta.«

Tetovaže na televiziji

Gledalca **M. M. Š.** moti, da se v različnih oddajah Televizije Slovenija pojavljajo tetovirane osebe.

»Je tetoviranje človeškega telesa res taka absolutna najvišja vrednota, nesporna tudi z zdravstvenega vidika, da ga mora (tudi) TV Slovenija pogosto vedno znova in znova - v glavnem pasivno (prikrito), občasno pa tudi aktivno "oglaševati"? ...vem, da se je temu težko izogniti, pa vendar...bi se dalo narediti vsaj 1 oddajo (če se je že, se opravičujem - podučite me!), ki bi to svetinjo vsaj malo relativizirala?«

Varuhinja je podala splošno pojasnilo:

»Glede teh pojavljanj lahko podam le splošno pojasnilo, in sicer, da gre za nastopajoče, ki so po videzu takšni, kakršni so številni današnji sodobniki, saj je tetoviranje postalo sestavni del podobe današnjih mlajših generacij. Kot varuhinja bi težko pozivala, naj se ustvarjalci vsebin (programskih ali oglasnih) izognejo prikazovanju takšnih posameznikov, saj bi bilo to podobno, kot če bi pozvala, naj se izogibajo prikazovanju trendovsko oblečenih (sfriziranih, obutih, naličenih itd.) posameznikov.

Povsem pa se strinjam, da gre za zanimivo temo, s katero bi se bilo smiselno tudi vsebinsko ukvarjati v programi RTV Slovenija. Zato sem vaše sporočilo (v anonimizirani obliki) posredovala različnim uredništvom na Radiu in Televiziji Slovenija – od informativnih prek izobraževalnih in otroških. Predlagala sem jim, da razmislijo, ali bi lahko fenomen osvetlili v okviru svojih programov.

Odgovorni urednik Programa Plus **Rok Smolej** me je seznanil, da so tetoviranju prav nedavno namenili nekaj minut razprave v oddaji Zadnja beseda, v kateri se na sproščen način krešejo mnenja o različnih družbenih pojavih. Če vas zanima, kaj o tej tematiki menijo sodelujoče v oddaji, si lahko pogledate na tej povezavi (<https://4d.rtv slo.si/arhiv/zadnja-beseda/174611448> na 23:28).«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Studio ob 17ih o razmerah v Avstriji

Poslušalka **Z. M. H.** je podala mnenje o oddaji Studio ob 17h z dne 20. 5. 2019. V oddaji, ki jo je vodila Petra Kos Gnamuš so gostje Bojan Grobovšek, nekdanji novinar in veleposlanik na Dunaju, Karel Smolle, nekdanji poslanec Zelenih v avstrijskem zveznem parlamentu in Rudi Vouk, podpredsednik narodnega sveta koroških Slovencev analizirali razmere v Avstriji, kjer bodo jeseni predčasne parlamentarne volitve.

»Vsi sogovorniki so bili očitno enakega, izrazito levega prepričanja, upokojeni slovenski diplomat je govoril zelo nediplomatsko. Avstrijski Slovenci so dobesedno obrekovali državo, v kateri živijo. Grdo! (Kot da bi bila npr. Slovenija ideal poštene države - kar žal nikakor ni.) Z republiko Avstrijo je Slovenija doslej imela dobre odnose. S takšnimi oddajami, kot jo je danes vodila Petra Kos Gnamuš, Radio Slovenija pripomore k temu, da se odnosi z Avstrijo slabšajo, kar za Slovenijo nikakor ni dobro. Se ga. Gnamuš zaveda svojega početja? Se njeni nadrejeni zavedajo možnih posledic takšnih "nabijaških" oddaj? Radio Slovenija se resnično lahko sramuje te oddaje, enako vsi sodelujoči v oddaji - opravljivo, nabijaško, nediplomatsko.«

Odziv odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija **Andreja Stoparja**:

»V Avstriji se je zgodil velik korupcijski škandal, zaradi katere je odstopil podkancler, za njim pa vsi ministri Svobodnjaške stranke. Avstrijci morajo zaradi tega na predčasne volitve. Podkancler v posnetku, zaradi katerega je moral odstopiti, razlaga, kako si je treba podrediti medije, kako financirati stranko in ruskim financerjem omogočiti posle z državnimi podjetji in kako se pri tem izogniti nadzoru Računskega sodišča.

Veseli me vaša ocena, da je Radio Slovenija glavni slovenski medij. Hvala. Trudimo se. Lahko vam zagotovim, da vemo, kaj počnemo. Ko pride do velikega korupcijskega škandala, ga analiziramo in smo do tega pojava kritični. Tokrat se je zgodilo desnemu populističnemu politiku. Lahko bi se tudi drugačnemu, čeprav je verjetno res še posebej neprijetno, če nacionalne interese izdaja nacionalistični politik. V takšnih okoliščinah tema razprave ne morejo biti dobrososedski odnosi. Lahko se samo obsoja koruptivno dejanje. Da se zaveda posledic tega za ugled Avstrije v svetu, je dokazal tudi avstrijski predsednik Van der Bellen, ki je ogroženost ugleda države tudi javno izpostavil.

Osebno menim, da je Avstrija stara demokracija, ki ji bo to krizo uspelo prebroditi. Kritično stališče govorcev v Studiu ob 17.00 pri tem avstrijskega razumevanja sosedskih odnosov res ne bo moglo omajati. Ne morem se opredeljevati do svetovnonazorske usmeritve gostov. Rekel bi samo, da jih obsodba popolnoma nesprejemljivega ravnanja desnega populista ne umešča avtomatično na levo. Sem pa vesel, da jih državljanstvo ni omejevalo pri kritičnosti njihovih misli. Omiliti škandal, ker ga je povzročil "naš", ni zgled, po katerem bi se kazalo ravnati.«

Splošno pojasnilo **varuhinje**:

»Prispevam lahko le načelno pojasnilo, da kritike družbenih razmer ni mogoče enačiti z obrekovanjem, ne glede na to, ali gre za analizo dogajanja v Sloveniji ali v tujini. Zavržnih korupcijskih dejanj nosilcev javnih funkcij ni mogoče dobrohotno obravnavati, pa najsi gre za

Slovenijo, Avstrijo ali katero drugo državo. Pri analizi razmer na tujem je pomembno, da je debatno omizje sestavljeno tako, da slovenskemu občinstvu pomaga razumeti okoliščine nekega prelomnega dogodka ali zasuka. Neupravičeno bi bilo pričakovati, da se takšna omizja sestavljajo iz "levih" ali "desnih" po matematičnem ključu; pomembno je, da govorci dobro poznajo razmere in da jih lahko večplastno, pronicljivo in razumljivo predstavijo. Menim, da je bilo tako tudi v oddaji, na katero se odzivajte.«

Korespondenca s pritožnico se je nadaljevala; poslušalka je med drugim zapisala:

»Ne govorim, da bi tema oddaje lahko bila "dobrososedski odnosi". Moje prepričanje je, da je bil ton oddaje zaradi načina komunikacije udeležencev neprimeren tako do R Avstrije, kot za oddajo na nacionalnem radiu Slovenije.«

Varuhinja je med drugim odgovorila:

»V vašem odgovoru na odgovor je bilo zame posebej dragocen razmislek o dobrososedstvu v novinarstvu. To je zelo zanimiv koncept, zelo blizu patriotskemu novinarstvu. Običajno novinarska teorija in praksa narekujeta, da se mora novinar opirati na dejstva ter jih celovito in po potrebi kritično obravnavati ne glede na to, ali gre o "nas" ali o "njih", da se torej ničesar ne olepšuje, ne glede na to, ali se poroča o domačih temah ali o tujini. O tem sem sama zelo veliko razmišljala, ko sem bila devet let dopisnica RTV Slovenija iz Zagreba. Lahko si predstavljate, da so se takrat dogajali različni pritiski: nekateri so menili, da bi se morala ob poročanju o vojni izrecno izrekati o straneh, enako tudi, ko sem poročala o mejnem, premoženjskem in drugih sporih med Slovenijo in Hrvaško. Sama sem se vedno trudila ohraniti takšno poklicno in etično držo, da se nisem postavljala na nobeno stran: podajala sme skrbno preverjena dejstva, pridobivala najrazličnejše odzive in sogovornike, ki so podajali najrazličnejše možne poglede in interpretacije dogajanja, procesov, fenomenov, podatkov, dejstev. Menim, da je to ključna naloga javnega medija: da zadeve predstavi tako, da si gledalci/poslušalci/bralci lahko sami ustvarijo mnenje o zadevi. Seveda pa nevtralnost ne pride v poštev, ko se poroča o zavržnih zadevah kot so: zločini, korupcija, kratenje človekovih pravic, nasilje itd.«

Oddaja Morje in mi na spletni strani

Poslušalec **M. M.** je opazil, da na spletni strani Prvega (<https://radioprvi.rtvlo.si/>) ni navedena oddaja Morje in mi, ki jo ob nedelja popoldne posluša na tem radiu. Menil je, da gre za napako, ki bi jo bilo treba popraviti.

Varuhinja je pojasnila, da gre za oddajo, ki nastaja v produkciji Radia Koper, kjer je tudi premierno predvajana, na Prvem programu Radia Slovenija pa je nato predvajana še enkrat. Oddaja je zato vpisana na spletni strani Radia Koper (<https://www.rtvlo.si/radiokoper/>).

»Vsekakor pa je vaše opozorilo zanimivo in koristno, saj ustvarjalce programov spomni, da poslušalci ne poznate takšnih ozadij in zato tudi ne morete pomisliti, da bi informacije o oddaji, ki jo slišite na Prvem, iskali na spletni strani kakšnega drugega programa.«

Poslušalec je odgovoril:

»Res je, mi poslušalci nismo VSEVEDI ali "DETEKTIVI", da bi poznali ZGODOVINO nastajanja oddaje v tem ali drugem ali tretjem ali xy-tem studiu (KP, MB....) Če je bila oddaja na RA SLO (1, 2, 3 oz.ARS), potem naj jo uvrstijo v seznam "Oddaje od A do Ž" !!!«

Predlog poslušalca je bil posredovan odgovornemu uredniku Prvega **Andreju Stoparju**, na način objave, ki lahko zbega poslušalce, pa je varuhinja opozorila tudi direktorja Radia Slovenija **Mirka Štularja** in vodjo Službe za komuniciranje **Polonco Komar**. Direktor Radia je kmalu sporočil, da so ustrezno dopolnili spletno stran Prvega: »Ob kliku na naslov se obiskovalcu odpre RTV 4D avdio arhiv dotične oddaje.«

II. VAL 202

O čem govori popevka tedna?

Poslušalko **S. Z.** je zmotila domača popevka tedna (Emkej, Kaj bi ti mogo).

»Ne razumem, kako je mogoče pripraviti tak izbor, ali res ni nobenega merila za predvajanje takega besedila na nacionalnem radiu. Saj ne vem, je hrvaško ali popačenje naše, lepe slovenščine?«

Varuhinja je s pripombo seznanila uredništvo in poslušalki odgovorila:

»Besedilo je družbeno angažirano in zapisano v pogovornem narečju, kot je to običaj v tako imenovanem reparskem žanru, in sicer v mariborščini. Na spletu sem našla besedilo in ga kopiram spodaj, morda vam bo pomagalo v razumevanju vsebine.

Razumem, da bi si želeli pesmi v zborni slovenščini. In zagotovo niste edini. Kot veste, je v novejši slovenski glasbeni ponudbi le malo takšnih skladb.

Kot varuhinja teko posegam v uredniški izbor glasbe, za katero res nimam nobenih kvalifikacij. Z velikim razumevanjem pa preberem vse odzive in skušam razumeti, da imamo poslušalci različne glasbene okuse in pričakovanja ter da prav vsem ni mogoče ustreči. Menim pa, da morajo uredniki poznati tudi takšna mnenja, zato z njimi sproti seznanjam pristojna uredništva in jim predlagam, da jih upoštevajo v analizah in snovanju programov.«

III. SPLOŠNO

Radijskega sporeda ni v časopisih

Poslušalka **I. P.** je opozorila, da časopisi ne objavljajo radijskih sporedov.

»Že kar nekaj časa opažam, da za radijski program v časopisnih medijih ni objavljenega sporeda, razen za program ARS. Seveda pa je objavljen na internetu. Potrebno bi se bilo zavedati, da vsi ljudje v tej ljubi Sloveniji nimajo računalnika in da je radio medij, ki je s človekom pogosto cel dan. To velja posebej za starejše doma ali v domovih za ostarele. To je diskriminatorno za vašo hišo in nas poslušalce.«

Direktor Radia Slovenija **Mirko Štular** o napovedovanju programa:

»Programska shema večine programov Radia Slovenija je že od njegovih začetkov dinamična, aktualna in se odziva na družbeno dogajanje. Zato je uveljavljen sistem napovedovanja vsebin v tiskanih medijih, podoben napovedim televizijskih oddaj, danes neustrezen oz. neučinkovit.

Vsebine posameznih oddaj so v večini odziv na aktualno dogajanje v družbi, goste uredništva izbirajo v povezavi s temami, ki so trenutno predmet razprav v okolju. To najpogosteje pomeni, da se natančna vsebina naših oddaj določi šele dan pred objavo, za nekatere celo isti dan. Za objave v napovednikih v časopisih pa je potrebno oddati natančno vsebino vsaj teden dni vnaprej. Zato v medijih, kjer objavljajo radijske sporede, lahko navedemo predvsem naslove oddaj, kot na primer 07.00 Druga jutranja kronika, 12.00 Kje pa vas čevelj žuli, 17.00 Studio ob 17h, če omenimo le nekaj primerov. Taka objava pa bralcem ne prinaša nobene prave informacije oz. dodane vrednosti.

Ob tem je tudi interes tiskanih medijev za objavljanje radijskih sporedov domala povsem usahnil, nekateri so jih že umaknili s svojih strani, drugi objavljajo splošne sporede, vsebine pa dejansko izpostavljajo le redki in redkokdaj.

Tudi zato smo objavljanje sporedov dodobra preselili na splet in ga že pred leti okrepili v radijskih programih. Izkazuje se kot bolj učinkovito, na ta način dosežemo večje število uporabnikov oz. poslušalcev, saj so dosegi radia in spleta praviloma precej večji kot naklade tiskanih medijev.

Verjamemo, da javnosti tako občutno ne prikrajšujemo za informacije o naših sporedih, velika večina objavljenih vsebin Radia Slovenija se hrani v spletnem arhivu, torej je na voljo za poslušanje tudi za nazaj, prav tako pa se je mogoče na veliko naših oddaj naročiti v obliki podkastov.«

MMC

I. VSEBINA

30. obletnica Majniške deklaracije

Bralec **T. W.** se je odzval na članek o 30. obletnici javne seje ZSMS, na kateri je bil prebrana Majniška deklaracija (Bavčar: "To je bil čas, ko je Janša odšel na Dob, kjer danes sedim jaz"; 7. 5. 2019).

»Prepričan sem, da nisem edini, ki vam nocoj pišem na to temo. Sem pa seveda ogorčen, ker dejansko več ne razumem kakšno sporočilo nam želi poslati urednik portala MMC s tovrstnimi članki. Če že gospod predsednik nima občutka za pravo mero spoštovanja do državljanov in na svojo obeležje obletnice povabi pravnomočno obsojenega kriminalca, ki je zaprt v zaporu na Dobu kjer preživlja čas, ki mu ga je za zapahi namenilo sodišče; je to seveda njegov moralni in etični problem. Javna televizija pa ima že po svojem poslanstvu in v svojem statutu jasno opredeljeno delovanje v interesu državljanov s ciljem jasnega in poštenega ter predvsem zaupanja vrednega novinarskega dela. Kakšno sporočilo nam vendar pošilja uredništvo MMC-ja s tem, ko izpostavlja kriminalca, ki je pravnomočno obsojen in je trenutno v zaporu na Dobu v povezavi z našo osamosvojitvijo, bi želel vedeti oz. prejeti razlago.«

Varuhinja je med drugim odgovorila:

»Pojasnjujem, da je šlo za poročilo s spominskega dogodka, na katerem sta nastopila dva govornca, ista kot pred 30 leti, in sicer nekdanji predsednik ZSMS Jožef Školč in nekdanji vodja Odbora za varstvo človekovih pravic Igor Bavčar (kar je razvidno tudi iz fotografske opreme k članku: zadaj ČB foto in spredaj oba govornca tokrat). Članek, ki povzema oba govornca, je bil namenjen obeležitvi obletnice pomembnega dogodka iz slovenske zgodovine, katerega pomemben (so)akter je bil tudi Igor Bavčar. Tega dejstva ni mogoče spremeniti. Dejstvo pa je tudi, da je Igor Bavčar danes na prestajanju zaporne kazni, in sicer zaradi kaznivih dejanj gospodarskega kriminala.«

Neprimerni komentarji ob nesreči v Rusiji

Uporabnik **A. D.** se je pritožil glede uporabniškega komentarja ob članku o tragični nesreči ruskega potniškega letala, češ da je bil komentar nepieteten in v kontekstu žrtev nesreče neprimeren ter zaničevalen do Rusov.

»...pod novico o nesreči v letala v Rusiji (<https://www.rtv slo.si/svet/evropa/preiskava-nesrece-ruskega-letala-se-osredotoca-na-napako-pilota/487394>) se sicer vrstijo do Rusov zaničevalni komentarji, na to sem že navajen. Komentarja, ki sta še posebej izstopala, sem prijavil zaradi neprimerne (po mojem mnenju) vsebine. Cenzor je v enem - eklatantnem - primeru reagiral, drugi pa se mu očitno zdi povsem v redu. Vljudno Vas prosim, da mi pomagate s svojo oceno, in sicer podan je hash tag "rusijakajčmo". V mojem pogledu je to neprimerno pod takšno novico, kakršnakoli prepričanja že ima gospod, pavšalno obrekovanje v zvezi s takšno tragedijo je nizkotno.«

Pojasnilo Uredništva za nove medije:

»Komentar se ni neposredno nanašal na temo prispevka, temveč je bil del širše debate med uporabniki. Razvidno je, da gre za odgovor uporabniku "HOR" (na novem portalu je zdaj to

mogoče in je tudi grafično vidno, na kateri komentar oz. uporabnika se odgovor nanaša), ki je napisal sledeč komentar: *"Superjet 100 ni imel dva padca, ker sploh ni nikoli dol padel (kakor na primer Boeing 737 Max, dvakrat) saj se je enkrat, leta 2012, zaletel v goro Salak v Indoneziji zaradi napak posadke (ne pa zaradi tehničnih napak letala) sedaj pa je zasilno pristal s požarom na letalu, neuradno vsled posledice strele, ne pa dol padel...!?"*

Iz samega komentarja uporabnika Marko32 ni razvidno, da gre za kršitev pravil, saj uporabnik navaja okoliščine neke druge nesreče za katero je bila odgovorna posadka letala. Hashtag "rusijakajčmo" se nanaša na ravnanje posadke leta 2012, ne na žrtve v tej nesreči. Navajam še ostala komentarja uporabnika Marko32 v tej temi: *"Strela ne bi smela biti problem. <https://www.quora.com/What-happens-if-lightning-strikes-a-plane>"; "Sem si. Zaradi strele je zadnji avion dol padel mislim, da leta 1988. No očitno je potem 05.05.2019. Bi rekel, da so Rusi nekaj slabo skupaj sestavili."*

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da je uredništvo ustrezno pojasnilo odločitev. Tudi sama sem naklonjena takšnemu diskurzu, ki na noben način in v nobenem kontekstu ne vsebuje negativnih mnenj o neki narodni, verski, etnični itd. skupnosti. Menim pa, da v konkretnem primeru in v kontekstu, kot je razviden iz dialoga med dvema uporabnikoma, ne bi mogli govoriti o takšnem neprimernem zapisu, ki bi spodbujal k diskriminaciji in netenju nestrpnosti, kot je to zapisano v kodeksu.«

Kakšna sme biti profilna slika?

Anonimni uporabnik je vprašal, kakšno profilno sliko sme uporabiti kot spletni uporabnik RTV Slovenija.

»Ker ima uporabnik Homer za profilno sliko nastavljeno komunistični srp in kladivo in ker je se kar nekaj taksnih uporabnikov, ki povečujejo s profilnimi slikami komunistični totalitarni režim, zelim tukaj pisno potrdilo, da si lahko nastavim za profilno sliko ali a) svastiko, ali b) Adolfa Hitlerja.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Kot varuhinja nimam pristojnosti za definiranje primernosti profilnih slik. Načelno menim, da je lahko primerna vsakršna uporaba profilnih slik, ki ni žaljiva do posameznikov ali skupin, ki ne neti sovraštva in izraža nestrpnosti. Menim tudi, da je pravi naslov za takšna vprašanja uredništvo MMC: če menite, da katera od profilnih slik krši načela strpnosti in dialoga, jih lahko na to opozorite z uporabo gumba »prijavi neprimerno vsebino«.

Dodajam, da nisem specialist za simbole, kolikor mi je znano, pa v Sloveniji ni kazenske ali prekrškovne zakonodaje, ki bi eksplicitno, nedvoumno in v vseh kontekstih prepovedovala uporabo simbolov vseh totalitarnih režimov.«

Kje so informacije o rekreativnih dogodkih?

Bralec **S. K.** je vprašal, kam je izginil koledar rekreacije, ki ga je doslej spremljal na spletni strani www.rtvlo.si in ga je redno uporabljajal za udeležbo na rekreativnih dogodkih. »Na spletni strani ga ni in tudi bližnjica ne dela.«

Na vprašanje je odgovorila urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič**:

»Ob prenovi portala bi morali prikaz, kot je bil na starem portalu, dodatno sprogramirati, česar zaradi drugih prioritet nismo naredili. Ker gre le za preslikavo zbirke dogodkov, ki se objavlja na portalu rekreacija: <http://www.rekreacija.si/koledar> in <http://www.rekreacija.si/vadbe>, smo se odločili, da bomo prikaz rešili z direktno povezavo na ta dva koledarja, kar se trenutno tudi ureja in bo vidno zelo kmalu. Do takrat lahko uporabnik spremlja te podatke neposredno preko teh dveh povezav.«

Kako se osvežujejo podatki o temperaturah

Uporabnik teleteksta **N. M.** je opozoril, da so podatki o jutranjih temperaturah pomanjkljivi. Urednica **Kaja Jakopič** je pojasnila, da gre za preslikavo s strani Agencije RS za okolje. Skrbnik produkcijskih sistemov **Sebastjan Dobnik**, ki med drugim skrbi za pravilno delovanje TTX strani, pa je podrobneje pojasnil, da preslikava pomeni avtomatičen prenos preko interneta, pri čemer imajo narejene alarme, če bi odpovedal kakšen strežnik in bi prišlo do napake. Opozoril je na razliko med objavo podatkov: nekatere strani se posodablajo dvakrat na uro (npr. stran 163), nekatere pa le nekajkrat na dan ali manj, kar je zopet odvisno od Arsa. Da bi ugotavljali morebitno konkretno napako, bi potrebovali konkreten podatek o tem, katere temperature je uporabnik pogrešal.

II. STORITVE

Novi portal MMC in konec komentiranja na starem

Več uporabnikov spletnega portala rtslo.si se je pritožilo nad novo podobo spletnega mesta in ukinitvijo možnosti komentiranja na stari različici.

»Prosim vas, da uredite nazaj komentiranje preko starega portala (stari.rtslo.si), od danes namreč ni mogoče niti brati(!), niti puščati komentarje. Novi portal je neprivlačen in barvne teme motijo branje slabovidnih oseb. Prosim vas v imenu mnogih. Razlog je verjetno v temu, da hočejo čimveč spletnega prometa usmeriti na nov naslov z novejšo temo in s tem več \$\$\$, ampak mi uporabniki smo na slabšem. Rotim vas.« (B. I.)

»Bili ste na vrhu, izstopali ste (v pozitivnem smislu), sedaj pa ste ustvarili samo še enega izmed pifl-pofl podpovprečnih portalov, kar smo vam uporabniki več kot jasno izrazili. Ponudite beta verzijo, apelirate na nas naj vam damo konstruktivne predloge za končno verzijo, dobite jih ogromno, pa nič od nič.« (D. S.)

»Spodaj v levem vogalu je sicer ponujena povezava na stari portal, vendar je tam po novem onemogočeno komentiranje. Do zdaj so uporabniki tega MMC-jevega portala v svojih komentarjih dali jasno vedeti, da s prenovo nis(m)o zadovoljni, vendar teh protestov vaša hiša pač ne upošteva.« (E. S.)

Varuhinji je vodja MMC **Luka Zebec** pojasnil, da so na starem portalu smo umaknili komentarje, na mesto komentarjev pa dodali neposredno povezavo na ogled komentarjev na novem portalu:

»Ob objavi novega portala smo napovedali, da bo stari portal deloval še nekaj časa, a tudi, da vse funkcionalnosti ne bodo podprte oz. da bomo nekatere postopoma umikali. V ozadju so v največji meri tehnološki razlogi, povezani z zagotavljanjem delovanja funkcionalnosti na dveh sistemih, kar je relativno zahtevno. To je bil tudi razlog da smo izvedli omenjeno spremembo.

Funkcionalna in vizualna prenova, nad katero se pritožuje uporabnik, je bila zasnovana in izvedena s strani sodelavcev Multimedijskega centra. Strošek te prenove je bil (nekajmesečni) strošek plač zaposlenih na RTV Slovenija.

Nova podoba se je od objave prve beta različice razvijala in nadgrajevala (ta proces deloma še vedno poteka). V tem obdobju je bilo upoštevanih tudi več predlogov in pripomb, ki so jih uporabniki podali preko komentarjev, e-pošte, varuhinje, Službe za komuniciranje ter drugih kanalov.

Na vse pritožbe in pripombe, ki jih Multimedijski center prejme preko varuhinje, je podan odgovor, vsebina pa je javno objavljena v poročilih varuhinje.«

Primer odgovora **varuhinje**:

»Sama dodajam splošno mnenje, da se RTV ne le sme, ampak tudi mora posodabljeni na vse ravneh, od tehnološke in informacijske do vizualne in estetske. Posodobitve se skupaj s finančno konstrukcijo načrtujejo v letnih Programsko-poslovnih načrtih, ki jih v imenu javnosti potrjuje Programski svet RTV Slovenija (vsebina) in Nadzorni svet RTV Slovenija (finance).

Lahko razumem, da vam prenovljena stran ni všeč oz. da ni po vašem okusu. Večkrat ugotavljam, da popolnega konsenza ni mogoče doseči o nobenem programu ali storitvi javnega medijskega servisa. Zato odzive, ki jih prejmem, redno posredujem na prave naslove in pristojnim predlagam, da mnenja v največji možni meri upoštevajo. Nič neobičajnega ni, če o isti zadevi v istem dnevu prejmem diametralno različne odzive. Preseneti pa me, če en gledalec/poslušalec/bralec/uporabnik zatrjuje, da je njegovo mnenje edino zveličavno. S tem seveda nimam v mislih vas, saj ste odziv podali argumentirano in spoštljivo. Želim samo povedati, da ni mogoče ustreči vsem uporabnikom. Vsekakor pa bom tudi osebno pozvala pristojne, naj bo oblika takšna, da ne bo motila branje slabovidnim osebam.«

Uporabnik **E. S.** je v odgovoru na odgovor podal predlog:

»Ne vem sicer, kako je to tehnično mogoče, toda praksa zadnjih mesecev je pokazala, da se da hkrati "voziti" enako uporabno staro in novo podobo portala. Če je le mogoče, naj bo tako še naprej, uporabniki pa se bomo lahko sami odločili, katero različico bomo obiskovali.«

Uporabnik **D. S.** pa je nezadovoljno nadaljeval korespondenco:

»Naj še enkrat na hitro izrazim mnenje (po mojem večine), da ste imeli pred konkurenco 2 bistveni prednosti: vizualna podoba, ki je bila daleč najbolj pregledna in funkcionalna izmed vseh konkurenčnih portalov, ter seveda komentatorski del. Oboje vam (jim) je uspelo uničiti oziroma degradirati ... Škoda, kajti brez naštetega ste utonili v sivem (pod)povprečju - novice kot take ne izstopajo prav dosti.«

Varuhinja je vodjo MMC prosila za dodatna pojasnila, in sicer o tem, koliko uporabnikov še uporablja stari portal, ali bi bilo mogoče ohraniti oba, zakaj ni mogoče prebrati prek 600 komentarjev, ki so jih uporabniki podali ob prenovi portala 18. 12. 2018, in zakaj so komentiranje na stari različici ugasnili prej, kot je bilo napovedano. Dodatni odgovor **Luke Zebca**:

»Zaradi tehničnih razlogov smo morali umakniti možnost komentiranja v okviru starega portala. Hkratno vzdrževanje dveh tehnološko različnih sistemov, na katerih delujeta stari in novi portal ter vseh (podvojenih) funkcionalnosti, je povzročalo obremenitve strežniške

infrastrukture ter izpade delov sistemov, občasno tudi nedosegljivost portala (tako starega kot novega).

Ob omejenem številu razvijalcev se moramo (ob vseh rednih nalogah) odločati tudi med dodatnim angažmajem pri vzdrževanju starega portala in nadgradnjami oz. uvajanjem novosti na novem portalu. V primeru umika komentarjev na starem portalu smo dali prednost slednjemu. Odločitvi je botrovalo tudi dejstvo, da stari portal uporablja malo (manj kot dva odstotka) vseh uporabnikov. Če ne bi bilo tako, bi verjetno ravnali drugače.

V času omenjenih težav in sprememb je prišlo tudi do neljube situacije, da komentarji pod starejšimi vsebinami nekaj ur niso bili dostopni ali pa je bil dostop otežen. Omenjeno težavo so sodelavci v tehniki odpravili. Za težave se opravičujemo.

Možnost uporabe starega portala za ogled vsebin, kar je naše osnovno poslanstvo, še naprej ostaja. Komentarji na vsebine pa so na voljo samo v okviru novega portala, kar velja za vse vsebine, tudi tiste, ki so bile objavljene pred prenovo (oz. prejšnjimi prenovami). Pod vsebinami na starem portalu je objavljena povezava neposredno na komentarje na novem portalu.

Novi portal vse od objave prve beta različice pred letom dni neprestano razvijamo in nadgrajujemo. Pri tem sodelujejo sodelavci/strokovnjaki iz različnih področij: razvoja spletnih storitev, oblikovanja grafične podobe, ustvarjanja vsebin, trženja in drugi. Mnoge spremembe smo izvedli (in jih izvajamo) tudi na osnovi odzivov uporabnikov preko različnih kanalov – komentarjev, e-pošte, varuhinje, Službe za komuniciranje idr. Uporabo portala spremljamo tudi z analitičnimi orodji in skladno z ugotovitvami izvajamo posodobitve (vizualne in funkcionalne).«

Še kar težave pri registraciji

Dva pritožnika sta imela težave z obvezno registracijo za ogled TV-vsebin prek spletnega arhiva. Primer odziva:

»Za dostop do arhiva oddaj se zahteva prijava. Prijavo sem opravil, vendar ko izvedem postopek ogleda oddaj me program zavrne. Nikjer pa nisem zasledil podatke oziroma kontakt na katerega bi se obrnil in izpostavil težavo.« (P. J.)

Varuhinja je posredovala kontakte za pomoč v teh primerih (tel. št. 01 475 4500 ali MMC@rtvslo.si).

Kaj hrani arhiv oddaj in koliko časa?

Gledalka **M. R.** je bila začudena, da oddaja Spolne sužnje v katoliški cerkvi (1. del) ni bila dostopna prek spletnega arhiva.

»V arhivu RTV Slovenija se najde marsikaj, je pa zanimivo, da ni več 1.dela oddaje Spolne sužnje v katoliški cerkvi. Samo napovednik z dne 20.maja za to oddajo so pustili in pa drugi del oddaje.«

Varuhinja je odgovorila:

»Pojasnjujem, da je vsa tuja igrana in dokumentarna produkcija zaradi avtorskih pravic in pogodbenih pogojev v spletnem arhivu RTV 4D dostopna še 7 dni po predvajanju na televiziji,

potem pa ne več. TV Slovenija je med redkimi javnimi in komercialnimi televizijami, ki to možnost sploh ponuja in jo tudi ustrezno uredi s pogodbo s prodajalci oddaj oz. pravic.«

Objava pravega imena namesto uporabniškega

Uporabnik **M. N.** je opozoril, da se je pri njegovem komentarju namesto uporabniškega imena prikazalo njegovo pravo ime. Varuhinja ga je napotila na pooblaščenko za varstvo osebnih podatkov Simono Habič (vop@rtvslo.si).

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Neustrezne ali neprimerne besede, izgovorjava, sopomenke

Več gledalcev se je odzvalo na rabo posameznih besed v televizijskih vsebinah in tudi na spletu. Zmotili so jih besedna zveza »pomeniti se« (G. H.), tujka »spitzenkandidat« in izraz »Češka republika« namesto Češka (A. P.), razkorak med zapisom in izgovorom besede »brexit« (I. L.) ter uporaba besede »prebežnik« namesto »nezakoniti migrant« (J. F.).

Odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je odgovorila glede »spitzenkandidata« in Češke:

»Z gledalko se strinjamo glede besede Spitzenkandidat, ki se je resda zelo uveljavila tudi v slovenskem medijskem prostoru, a se zavedamo, da imamo v slovenščini povsem primerno besedno zvezo vodilni kandidat ali pa glavni kandidat. Včasih v naših oddajah pri uporabi izraza Spitzenkandidat dodamo še "tako imenovani". Mnenje gledalke bom delila s kolegi novinarji in voditelji.

In še glede Češke republike – to je uradno slovensko poimenovanje države (češko ime je Česká republika), zato seveda ni nič narobe, če ga uporabljamo, res pa je, da to državo največkrat na kratko poimenujemo kar Češka (ki je dobila ime po enem izmed zgodovinskih ozemelj češke države).«

Varuhinja je pritožnikom poslala geslo »pomeniti se« iz SSKJ, povezavo na portal svetovalnice ZRC SAZU glede brexita in zapis terminološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU glede krovnega poimenovanja za migrante. V daljši korespondenci z J. F. je zapisala tudi:

»Dileme o ustrezni rabi posameznih besed so se sestavni del razvoja jezika; seveda niso le slovenska težava, še manj pa zgolj medijska. Odzive občinstva razumem kot dragoceno spodbudo, da medij vnovič analizira svoje jezikovne odločitve, se o njih posvetuje s strokovnjaki in morda spremeni ali osveži smernice. To se bo zgodilo tudi glede terminov, ki so vas zmotili. Na mojo pobudo na RTV Slovenija deluje neformalna skupina za poenotenje jezikovnih smernic; eno od naslednjih srečanj bomo zopet posvetili besedam in sopomenkam za migrante.«

II. RTV PRISPEVEK

Zakaj moramo operaterjem plačevati za RTV SLO?

Kot vsak mesec, je tudi maja varuhinja vse pritožnike s konkretnimi vprašanji glede RTV-prispevka napotila na Službo za obračun RTV-prispevka. Daljši odgovor je poslala pritožniku J. R., ki je spraševal, zakaj kabelski operaterji programov RTV Slovenija ne predvajajo brezplačno in kaj bo RTV storila v zvezi s tem.

»Na Vas se obračam z vprašanjem glede sprejema nacionalnih RTV programov preko kabelskih operaterjev.

Namreč, mislim, da bi ti morali biti dostopni brezplačno! Resnica pa je ta, da v mojem primeru ponudnik programov T-2 za sprejem ponuja samo plačljive pakete in sicer v višini najmanj 4,99 evrov mesečno!!! Kot vem, tudi drugi ponudniki programov zaračunavajo podobne zneske. Torej pobirajo dodatno naročnino. To se mi zdi nedopustno!

Ne vem, na koga bi se glede tega problema lahko obrnil zato pišem Vam v upanju, da boste v okviru svojih pristojnosti lahko kaj storili ali vsaj posredovali moj in lahko rečem naš problem na pravi naslov!«

Pomočnik generalnega direktorja za program in integracijo vsebin **Gorazd Slak** je v odgovoru zapisal:

»Tudi mi se ne strinjamo, da je potrebno za ogled programov RTV Slovenija v kabelskih sistemih plačevati dodatne zneske - celoten ta znesek gre komercialnim televizijam Pro Plus (Pop TV, Kanal A...) in Planet TV. Glede na to, da RTV Slovenija od omenjenega zneska ne prejme nič denarja, lahko zatrdimo, da ne plačujete dodatni prispevek. V osnovni paket pa so sedaj plačljive komercialne televizije vključene zaradi njihovega pritiska na operaterje, saj so jim v nasprotnem primeru zagrozili z odvzemanom programa.«

Varuhinja je pritožniku posredovala tudi odgovor, ki ga je na podobno vprašanje napisala minuli mesec (aprilsko poročilo, str. 26). Gledalec je odgovoril:

»Zanimivo je, kako prefinjeno so komercialne televizije prišle do nekakšne svoje naročnine! Žalostno je pa to, da jim država (verjetno) to omogoča, ker ni prave zakonodaje na tem področju. Odločil sem se in za osnovni paket odpovedal naročnino, ker jaz televizije, razen informativnih oddaj, skoraj ne gledam, lahko pa programe nacionalne TV in še nekaj drugih spremljam tudi preko antene.«

III. TEHNIČNE ZADEVE

Gledamo, a ne slišimo (in ne razumemo)

Gledalka **M. Š.** je pisala, da ne more spremljati nekateri vsebin na TV Slovenija, saj zaradi glasbene podlage ne razume govora. Kot primer je navedla dokumentarna filma Karmela (predvajan 12. 5. 2019, produkcija TV SLO) in Naveza: Alpinistični vzpon (predvajan 22. 5. 2019, za TV SLO produciral Art 7).

»Kakšen smisel imajo slovenski dokumentarci, ki bi jih načeloma lahko gledali brez podnapisov. Če.

Če ne bi bilo preglasne glasbe v ozadju. Ne gledam veliko televizije - če že, so to dokumentarci.

Ampak danes smo se pogovarjali, da s svojimi glasbenimi vložki v ozadju tako moteče vplivajo, da jih preprosto ne moremo gledati. (...) Ne da se slišati vsebino, glasbo pa poslušamo po svoji izbiri. Kakšen smisel je, pravzaprav ne vemo. Veste vi?«

Odgovor **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da večkrat prejmem vprašanja in pritožbe glede križanja zvoka in govora. Na splošne pripombe lahko odgovorim le splošno, in sicer, da je glasba sestavni del televizijskih oddaj: orodja za podajanje televizijskih vsebin so slika in zvok. Slika so lahko posnetki ali grafika, zvok pa govor, prostorski šumi, glasba in različni učinki. Nobene televizijske

produkcije ni, ki ne bi združevala vseh teh elementov. Pri tujih filmih (igranih, dokumentarnih) to morda ne pride tako do izraza, ker govor spremljamo prek podnapisov ali naknadno dodanih govornih opisov. Če ima gledalec še tako narobe nastavljen televizor, je to še vedno večinoma nemoteče.

Pri domači produkciji je drugače, razmerja morajo biti zelo natančna in takšna, da noben element ne moti drugega. Za to skrbijo tonski mojstri, ki se pri zvokovni obdelavi oddaj zanesejo tako na lastna ušesa kot na izjemno natančne merilne inštrumente.

V vašem sporočilu sta navedena dva dokumentarca. Povabili ste me, naj si jih pogledam. To sem tudi storila, na domačem televizorju, že ko sta bili oddaji na sporedu. Pošteno moram povedati, da težav s slišnostjo nisem imela. Sem pa vseeno zaprosila za analizo – vsebinsko in zvokovno.

Urednik dokumentarnega programa **Andraž Poeschl** je odgovoril, da osebno težav pri poslušanju pripovednega dela projektov nima ter da so postproduksijski koraki, med katere sodi tudi sinhronizacija zvoka, praviloma narejeni na visoki ravni, z dolgoletnimi strokovnimi sodelavci, mojstri zvokovne obdelave. Ne glede na to, je tudi sam zaprosil za analizo, ki bi pokazala, ali je bila kje storjena napaka.

Iz oddelka televizijske produkcije sta vodja skupine montažerjev in tonskih mojstrov, **Anton Šturm** in **Marko Vogrinc**, po meritvah in poslušanju obeh oddaj sporočila, da so tehnični parametri po standardu in da je govor razumljiv. Gospod Vogrinc je glede alpinističnega filma dodal, da so bili v steni težki snemalni pogoji, saj so se protagonisti tudi obračali od mikrofona, vendar pa so razmerja v okviru standardov.

Po tem obsežnem sporočilu boste verjetno razočarani, saj se iz osebne izkušnje s takšno oceno ne strinjate. Zato dodajam še splošno pojasnilo, ki sem ga pridobila pri različnih virih, in sicer, da so tovrstne težave lahko povezane z novejšimi televizorji, ki žal ne predvajajo niti približno najboljšega zvoka (velikokrat imajo zvočnike na zadnji strani, kar pomeni, da gre zvok v smeri zidu in se šele od tam odbije v prostor), ali pa z nastavitvami, ki jih je treba na vsakem televizorju posebej zelo natančno nastaviti, saj tovarniške običajno ne ustrezajo vsem poslušalcem. Eden od možnih vzrokov slabše slišnosti in razločevanja različnih zvokov (govorjenega, glasbenega itd.) pa so tudi močno razširjene okvare sluha, ki niso povezane le s starostjo. Po eni od razlag je možna težava tudi prenos signala, ki gre iz RTV v brezhibni obliki, vprašanje pa je, kaj se zgodi »na poti«, torej prek kablov in drugi posredniških kanalov. S temi navedbami vas seveda ne želim poučevati. Menim, da je prav, da poznate možne razloge težavo, ki jo opisujete.

Dodajam še, da so številne televizijske vsebine v slovenščini tudi podnaslovljene; ti podnaslovi so namenjeni predvsem gledalcem z okvaro sluha, lahko pa so v pomoč tudi ostali publiki. Te podnaslove se proži prek teleteksta str. 771. Uporabiti pa jih je mogoče tudi pri spletnih ogledih prek RTV 4D. Več informacij o tem najdete na tej povezavi:

[https://www.rtvlo.si/dostopno/.](https://www.rtvlo.si/dostopno/)«

IV. VARUHNJA

Odziv na priporočila ob pripravi PPN

Bralec varuhinjininega mesečnega poročila za april **S. P.** je imel pripombo na priporočila varuhinje ob pripravi PPN za 2020 (poročilo str. 34).

»Čudovito ste napisali priporočila za pripravo izhodišč oz. že kar za pripravo PPN za 2020, a pozabili ste ali pa se vam ni zdelo potrebno, da bi napisali tudi nujnost POLNE DOSTOPNOSTI VSEH PROGRAMSKIH vsebin tvS SLEPIM IN SLABOVIDNIM, GLUHIM IN NAGLUŠNIM GLEDALCEM TER TISTIM Z MOTNJAMI BRANJA. VSEH SKUPAJ PA JE OBROMNO ŠTEVILO, LAHKO BI REKLI VSAJ 100.000! ČE DOSLEJ nismo DOVOLJ GLASNO IN IZRAŽITO IZRAŽALI TE ZAHTEVE, POTREBE IN PRIČAKOVANJA TER OPOZARJALI, DA TO TUDI PREDVIDEVA zrtvs-1 in vsa antidiskriminacijska zakonodaja, vključno z Akcijskim programom za invalide (API) (že tistim iz leta 2005, ki je določil datum, ko morajo biti dostopni izobraževalni, informativni, dokumentarni in znanstveni programi, oddaje in filmi v tehnikah primernih slepim in gluhim, to je do 31.12.2015), potem pa tudi ne vem, kaj bi še lahko storili.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da sem se v tokratnih priporočilih namenoma samoomejila na vsebinske zadeve in manj na storitvene. Vesela sem, da RTV Slovenija na tem področju vendarle koraka naprej, bojim pa se, da ne bo več tako uspešna, če bo morala nadalje razvijati področje kot prosti strelec, torej sama, z omejenimi sredstvi iz RTV prispevka. Moja želja je, da bi se čim bolj povezovali in čim večkrat skupaj nagovorili najrazličnejše naslove, ki lahko pomagajo z denarjem.«

Predstavitve letnega poročila

Varuhinja Ilinka Todorovski je letno poročilo predstavila:

- varuhu človekovih pravic **Petru Svetini** in namestniku varuha **Mihu Horvatu** (24. 5. 2019);
- zagovorniku načela enakosti **Mihi Lobniku** ter njegovim sodelavkam (21. 5. 2019);
- na Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve direktorici **Tanji Muha**, vodji sektorja za elektronske medije **Tomažu Gorjancu** in **Teji Antončič**, vodji Oddelka za regulacijo vsebin (15. 5. 2019).

Pogovori so se osredotočili na stične točke ter možnosti sodelovanja, medsebojne pomoči in izmenjave podatkov.

Varuhinja na konferenci CIRCUM Regional v Novem Sadu

Ilinka Todorovski je 30. maja predavala na letni konferenci Evropskega združenja regionalnih javnih televizij CIRCUM Regional v Novem Sadu. V predavanju »Povezava med ustvarjalci vsebin in občinstvom« je nanizala nekaj svojih izkušenj, predstavila izzive in poudarila, da imajo od spoštljivega in odprtega dialoga lahko korist vsi: občinstvo, medij in novinarstvo.

Komisija za vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah

Komisija Programskega sveta RTV za vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah, je 17. maja zasedala na Reki. To je bila priložnost, da so člani PS in vodstva RTV iz prve roke zvedeli, kako živi slovenska manjšina na Hrvaškem, predstavniki slovenskih društev pa, kakšne so možnosti za poročanje o njihovem delovanju v programih RTV ter za izobraževanje mladih članov za novinarsko delo – v okviru izobraževalnega središča. Poleg članov komisije, ki jo vodi Janko Malle, so na sestanku sodelovali generalni direktor RTV Igor Kadunc, direktorica TV Natalija Gorščak, radijski in televizijski uredniki ter varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev Ilinka Todorovski. Položaj Slovencev na Hrvaškem so predstavili predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbara Riman, predsednik Slovenskega doma Zagreb in član Sveta za narodne manjšine RH Darko Šonc, predsednik društva Snežnik Lovran Vasja Simonič, predsednik in tajnica reške Bazovice Zvonimir Stipetić in Eva Ciglar ter učiteljica Vera Hrga iz Triglava Split. Varuhinja je vnovič poudarila pomembnost spremljanja vsebin iz skupnega slovenskega prostora in podala predlog za koordiniranje stikov med javnim medijem ter društvi in organizacijami Slovencev v sosednjih državah. Navzoč je bil tudi Rudi Merljak z Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

PRILOGA

Priloga 1: Analiza prazničnega televizijskega programa

POROČILO O PROGRAMU POVEZANEM S 27. 4. IN 1.5. 2019, ki ga je posredovala direktorica TV Slovenija Natalija Gorščak

PETEK, 26.04.2019, TV SLO 1

20.05 Proslava ob dnevu upora proti okupatorju, prenos

Zaradi neprestanega, skoraj trideset let dolgega izkoriščanja zgodovinskih dogodkov med drugo svetovno vojno za dnevna politična in svetovno nazorska prerekanja, se vse bolj izgublja temelj in bistvo državnega praznika, ki ga povsem jasno določa in pojasnjuje ime: "dan upora proti okupatorju". Bistvo praznika je spoštovanje upora, kot osebnega, družbenega in nacionalnega dejanja v hipu, ko je bila narodova samobitnost na meji izničenja. Upor je spoštovanje lastne samobitnosti in človeškega dostojanstva. Upor je zavest in spoštovanje narodove samobitnosti pred lastnim svetovnim nazorom, mimo političnega prepričanja in daleč od materialnih koristi. Upor je etično dejanja pokončnih ljudi! In tu in pri tem ideološke in dnevno politične interpretacije zgodovine izgubijo vse argumente in vso težo. Najprej pa je upor tako intimno dejanje, da ga lahko najbolj pretanjeno izrazi pesem. Zato, ker so bile v viharju bitk, spopadu množic, največje žrtve povsem intimne, ker sta se v istem hipu srečevala neizmerna ljubezen in smrt, obup in vera v prihodnost. Upor je zavest, da je narodova samobitnost celo pred lastnim življenjem. In zato ne pozabimo, da je praznik upora proti okupatorju izraz spoštovanja države in naroda do vseh, ki so v tem uporu žrtvovali svoja življenja in da je upor nujen temelj in zagotovilo narodove samobitnosti, tako kot kultura, tako kot gospodarstvo, če ne želimo spet postati plen.

21.10 Pesem ima moč, glasbeno-dokumentarna oddaja, ponovitev

Mnogo Slovencev je zmotno prepričanih, da je France Prešeren avtor glasbe in besedila slovenske himne, mnogo manj pa jih ve, da je našo himno na Prešernove verze uglasbil pomembni slovenski skladatelj Stanko Premrl (1880-1965). 24. septembra 2005 je minilo natanko 100 let od trenutka, ko je Stanko Premrl na Dunaju na Prešernove verze napisal zborovsko skladbo Zdravljica. Slovenska himna Zdravljica je ena najmlajših državnih himen, kljub temu pa ima zanimivo in dolgo zgodovino. Slovenija je svojo prvo državno himno Zdravljico dobila hkrati s svojo samostojnostjo, zgodba o himnah na Slovenskem in slovenskih himnah pa sega poldrugo stoletje v preteklost. Približno v čas, ko so himne zaradi spremenjenih družbeno-političnih okoliščin postale slavnostne pesmi, ki častijo narod, državo ali politično gibanje. Kronologijo himen na Slovenskem ter njihovo vlogo in pomen orišejo zanimivi govorci: dr. Matjaž Kmecl, Ksenija Benedetti, dr. Boris Paternu, dr. Rajko Muršič, dr. Andrej Misson, dr. Marko Polič, ddr. Igor Grdina, dr. Franc Križnar, Simon Robinson, dr. Stane Granda, Uroš Lajovic, dr. Peter Vodopivec, Veleposlanik Češke republike v Republiki v Sloveniji, mag. Sonja Kralj Bervar, mag. Zoran Krstulović, Jože Humer, dr. Edo Škulj, Ivo Jelerčič, Jurij Rosa, Zoran Predin in dr. Rajko Pirnat. Oddajo bogati tudi razkošno arhivsko in filmsko gradivo, glasbeni vložki ter igrani prizori. Scenarista: dr. Nataša Cigoj Krstulović in Klemen Dvornik, režiser Klemen Dvornik. Oddaja je nastala pod okriljem Uredništva za resno glasbo in balet, urednica Danica Dolinar, redaktor oddaje Daniel Celarec.

SOBOTA, 27.04.2019, TV SLO 2

10.00 Na juriš in the mood! Od koračnic do swinga: Carmina Slovenica, dirigentka Karmina Šilec, posnetek koncerta

Na juriš in the mood! - od koračnic do swinga je projekt glasbe, ki se je poslušala in izvajala v obdobju boja proti fašizmu. Od glasbe predvojnega Berlina in Pariza, preko židovske, francoske in italijanske

partizanske pesmi, swinga do slovenskih partizanskih pesmi. Večer je bil posvečen pozabljeni svetovni zakladnici pesmi iz druge svetovne vojne: času, ko je glasba je postala narodova last, zastopala stališča narodne buditve z vtkanimi antifašističnimi izhodišči, pa tudi odraz ljudskega čustvovanja, tako trpljenja kot upanja. Večer je bil »v znamenju moči spomina, ki danes ta repertorij oživlja v glasbenem, idejnem in dokumentarnem bogastvu svetovne revolucionarne tradicije«. Redakcija Tina Princ, režija Aleš Žemlja.

12.55 Proslava ob dnevu upora proti okupatorju, posnetek

13.55 Franja, igrano dokumentarni film

Franja je film o izjemni in dramatični življenjski zgodbi Franje Bojc Bidovec, partizanske zdravnice in je film o mladem dekletu Anji, študentki medicine, ki v Franjini intimni izpovedi v pismih sinu, najde navdih in ženskost v vsem presežnem, ki je v svetu, navidez enakih možnosti, izpuhtela. Ta generacijski preskok, skozi niz igranih dramatičnih prizorov, ustvarja vez med žensko, ki se je v najtežjih trenutkih druge svetovne vojne uveljavila kot osebnost in zdravnica in je predvsem s svojo karizmatičnostjo in etiko presegala vse politične in nacionalne delitve, ter med mladim, sodobnim dekletom. Tako povsem igrani film, ki temelji na verificiranih zgodovinskih virih in osebnih pismih zdravnice, postaja intimen filmski dokument obeh časov. Pomen Franje Bojc Bidovec ni zgolj nacionalen in presega politične delitve. Ameriški general, vrhovni poveljnik zavezniških oboroženih sil in kasneje predsednik ZDA Dwight Eisenhower, se je s posebno diplomom in s temi besedami zahvalil upravnici bolnice Franja dr. Franji Bojc Bidovec: "Tega, kar ste storili za nas, ne bomo mogli nikoli poplačati, ne bomo pa tega nikoli pozabili."

17.25 Pesem upora, dokumentarni film

Dokumentarni film Pesem upora je nastal v letu, ko je Partizanski pevski zbor, naslednik Invalidskega pevskega zbora, slavil 65-letnico. Takrat, ko smo se obujali spomin na 100-letnico rojstva dirigenta Radovana Gobca. Obe poglavji sta za marsikoga že pozabljena zgodovina. A ne za vse. Režiser Andraž Pöschl je skupaj s snemalcem Alešem Živcem stopil na pot iskanja odmevov partizanske pesmi upora. Po nekaj letih pozabe jo danes lahko slišimo na koncertih, veselicah, v športnih dvoranah... Zdi se, da je ljudje ne želijo pozabiti. Da jo pojejo takrat, ko jim je težko. Udarniške rime in ritmi ohranjajo upanje in prenašajo sporočila o pomenu za mnoge temeljnih človeških vrednot. Ki, kot se večkrat zdi, nezadržno izginjajo v bledenju socialnega okolja. Imeti pred biti, jaz in moje pred vsem ostalim, domovina kot poligon za jumbo-plakate in slepo sledenje potrošništvu, brezskrbnost, celo sovraštvo do drugih. Kdo želi vsaj s pesmijo slikati boljši svet? Zakaj še vedno pojejo in zakaj potrebujemo njihovo pesem? Na katere skrajnosti nas opozarjajo? Oni so: Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič in Garažni ženski pevski zbor Kombinat. Skupaj s številnimi drugimi.

21.35 Jubilejni koncert ob 75. obletnici Partizanskega pevskega zbora, posnetek iz Gallusove dvorane Cankarjevega doma

Partizanski pevski zbor iz Ljubljane je bil ustanovljen kot Invalidski pevski zbor (IPZ) leta 1944 v eni izmed številnih takratnih partizanskih bolnišnic na Planini pod vrhom Mirne gore v Kočevskem Rogu. Njegov ustanovitelj, prvi umetniški vodja in dirigent je bil slovenski skladatelj Karol Pahor. Takratne borbe in civilno ljudstvo je na svojih nastopih seznanjal s partizansko pesmijo, gojil pa je tudi slovensko narodno in umetno pesem. Pevce Partizanskega pevskega zbora od leta 2017 vodi dirigent in umetniški vodja Iztok Kocen, s katerim so pripravili slavnostni koncert ob 75. obletnici delovanja. Ob praznovanju so se jim na odru pridružili gostujoči Primorski pevski zbor Vinko Vodopivec, Laška pihalna godba in sopranistka Gaja Sorč.

7.00 Pozdrav iz Idrije: Godbeno društvo rudarjev Idrija

Idrijska rudarska godba je najstarejše tako na Slovenskem kot v Evropi. Že več kot 340 let je stalnica glasbenega dogajanja v najstarejšem slovenskem rudarskem mestu. Od vsega začetka je godba Idrijčanom in rudarskemu življu pomenila razvedrilo, lajšala je njihove vsakodnevne težave, dvigovala narodno zavest in ne nazadnje ponujala kulturne užitke ob nastopih in koncertih. Godba iz Idrije, ki se sedaj uradno imenuje Godbeno društvo rudarjev Idrija, še vedno krepko koraka naprej...

7.20 Prvomajski valček

Glasbeni spot preplete pihalce godbe in steklopihalce v steklarni.

Kaj imajo skupnega? Močan izdih zraka iz pljuč.

Pihalna godba Steklarne Hrastnik igra valček za praznik dela.

7.25 Študentska delovna brigada, dokumentarni film

5. decembra obeležujemo Svetovni dan prostovoljcev. Tej temi bo TV Slovenija namenila pozornost v dokumentarnem filmu o Študentski delovni brigadi. Ideja se je rodila pred 17.leti, ko so mariborski študentje želeli pomagati ljudem v Bovcu po hudem potresu. Idejo prostovoljnega dela so združili z idejo vsakodnevnega stika z domačini, ki jim je takratno druženje s študenti nekoliko omililo preživljanje po potresnega časa in hude stiske.

Letos je v Dobrovniku potekala že 17. študentska delovna brigada. Za študente je to čas spoznavanja vrednot kot so prijateljstvo, spoštovanje, prostovoljstvo, delo v timu in čas, v katerem kot generacija pustijo svoj pečat z lastnim delom. Hkrati je brigada antiteza potrošniške družbe in egoizma. Domačini so za pomoč zelo hvaležni in ta zahvala vsakemu študentu v brigadi pomeni izjemno veliko. Ko bližje spoznamo študente iz brigade pa vidimo, da so to študenti, ki nimajo perspektive za službo in da pravzaprav pomagajo prav taki, ki so tudi sami potrebni pomoči.

11.50 Koda: 6-urni delovnik za polno plačo

V podjetju Donar imajo že leto dni šesturni delovnik za polno plačo. Rezultati so presenetljivi: delavci so manj utrujeni, naredijo pa enako kot prej ali pa celo več. Po vzoru podjetja Donar bo šesturni delovnik v nekaterih oddelkih kmalu poskusno uvedlo še velenjsko podjetje Plastika Skaza, kjer trenutno dela 369 ljudi. V poskusni fazi bodo vključili 40 zaposlenih v informatiki, kadrovski in nabavni službi ter v računovodstvu. Kako pa razmišljajo v drugih podjetjih? In, je Slovenija pripravljena na šesturni delovnik za polno plačo?

17.20 Je praznik dela še praznik vseh delavcev?, dokumentarni feljton, 2019

Slovenija postaja vse bogatejša družba, toda še vedno so številni delavci med nami prepričani, da bi se bogastvo in dobiček, ki izhajata iz tehnološkega napredka in gospodarske rasti, morala v družbi pravičnejše deliti in s tem izboljšati položaj delavca, njegovo delo pa olajšati. Razvoj naj bi zagotavljal boljše življenje. Pa to res drži za vse med nami? Da so zgodbe, ki se skrivajo za kazalniki našega gospodarskega razvoja, mnogo bolj kompleksne in za delavce velikokrat manj bleščeče, opozarja sociologinja dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, da pa tudi veliki konkurenčni pritiski ne morejo in ne smejo biti glavni izgovor delodajalcev za kršenje pravic delavcev in nepošteno odnose do njih, je prepričan predsednik uprave Domela iz Železnikov. Mešane občutke ob tem, kaj naj 1. maja sploh še praznujeta, pa imata Karin in Marko. Karin, med drugim tudi nekdanja voznica, je po 25-ih letih dela po stečaju podjetja pristala med brezposelnimi. Marko je redno zaposlen v enem od trgovskih podjetij. Oba menita, da delo in predvsem delavec v naši družbi nista dovolj cenjena, delavčeve že v preteklosti priborjene pravice vse prevečkrat kršene in da delo, ki kljub temu, da človeku jemlje vse večji del dneva,

marsikomu v naši družbi še vedno ne zagotavlja dostojnega življenja. Obljuba prihodnosti je zanj vse prevečkrat obljuba še večje negotovosti.

SREDA, 01.05.2019, TV SLO 2

13.25 Majoš, dokumentarni film

V Gančanih blizu Beltincev že 90 let postavljajo visok mlaj, okrašen s pisanimi rožami in trakovi iz krep papirja. Običaja so si domislili štirje fantje, ki so se srečno vrnili iz prve svetovne vojne, in na predvečer prvega maja naskrivaj postavili drog z okrašeno brezovo krošnjo. Odtlej je priprava in postavljanje mlaja naloga rekrutov, tistih, ki so v določenem letu polnoletni. Več mesecev se ob petkovih večerih dobivajo in pripravljajo papirne okraske. Zadnji dan aprila okrašeno smreko nosijo po vasi in jo ob pomoči vseh vaščanov postavijo. Sodelovanje pri majošu pomeni prehod v odraslost. Mladi Gančanci so ponosni na svoj mlaj in pravijo, da je najlepši v Evropi. Včasih je veljalo, da je kraja smrekove krošnje znamenje poguma in moškosti, v vasi so nekaj veljali samo tisti, ki so šli v vojsko. Že vrsto let v Sloveniji služenje domovini ni več obvezno, mladi iz okolice Beltincev pa še vedno okrasijo vozove in se odpeljejo na „nabor“. Leta 2009 so bili polnoletni tisti, ki so se rodili v letu osamosvojitve Slovenije.

Lejtniki, kot v Gančanih pravijo generaciji, ki je v določenem letu zadolžena za pripravo majoša, se začnejo dobivati že kmalu po novem letu. Ob večerih se družijo in izdelujejo pantljike iz krep papirja. Zadnja leta jim pomagajo tudi starši, ki prenašajo svoje znanje oblikovanja rož, pa tudi zgodbe iz časov, ko so sami pripravljali majoš. V Gančanih se čas meri z lejtniki.

Tako je nepisano pravilo, da je vrij še vedno treba ponoči ukrasti v gozdu, jamo za majoš izkopljejo ročno, po postavljanju je veselica, na kateri lejtnikom pripada prvi ples ... V preteklih letih se je že zgodilo, da so fantje iz sosednjih vasi poskušali poškodovati deblo, zato noč pred postavljanjem stražijo. Najbolj slikovit je zadnji dan, ko na dvorišču pri deklini, ki je lejtnica, smrekov vrh okrasijo in nato težak vrij nosijo skozi vas, ter se ustavljajo pri hišah lejtnikov. Pri dvigovanju sodeluje skoraj cela vas.

DODATEK.

Kot ob vseh državnih praznikih doslej, smo gledalcem tudi tokrat ponudili na ogled slovenske filme in koncerte:

SOBOTA, 27.04.2019, TV SLO 2

20.05 Avtošola, slovenski film, 2013, ponovitev

**23.50 Mef & N.O.B., posnetek koncerta iz leta
2006, ponovitev**

SREDA, 01.05.2019, TV SLO 1

**22.30 Slovenija, Avstralija in jutri ves svet,
slovenski film, 2017, ponovitev**

SREDA, 01.05.2019, TV SLO 2

**11.00 20 let knap 'n' rolla, koncert skupine
Orlek, ponovitev**

ČETRTEK, 02.05.2019, TV SLO 1

**20.05 Stekle lisice, slovenski TV-film, 2017,
ponovitev**

STATISTIKA

	MAJ 2019	APRIL 2019	MAJ 2018
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	78	56	52
Informativni program	40	26	29
Kulturno umetniški program	5	6	2
Razvedrilni program	8	6	3
Športni program	9	1	7
Program plus	8	8	5
Ostalo	8	9	6
REGIONALNI CENTER / TV program	1	0	1
Televizija Koper	0	0	1
Televizija Maribor	1	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	7	4	6
Radio Prvi	2	3	5
Val 202	2	0	1
Ars	0	0	0
Koper	1	0	0
Ostalo	2	1	0
MMC			
SKUPAJ	20	17	24
Vsebine	14	12	16
Storitve	6	5	8
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	41	46	36
Jezikovna kultura	6	8	1
Oglaševanje	0	5	6
Dostopnost in prilagojeni programi	0	5	0
RTV prispevek	4	2	3
Tehnične zadeve	4	3	3
RTV SLO - splošno	9	3	5
Varuhinja	1	0	1
Ostalo	0	2	14
Zavrnjena obravnava	17	18	3
VSI ODZIVI	147	123	119